

**A Pélyi szikések (HUBN20041)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Eger, 2021

Készítette:
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Elérhetőségei:
Postacím: Eger 3304, Sánc u. 6.
Tel: 36-412-571; Fax: 36-412-791
Készítette:
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Elérhetőségei:
Postacím: 3304 Eger, Sánc u. 6.
Tel: 36-412-571; Fax: 36-412-791
e-mail: titkarsag@bnpi.hu
honlap: www.bnpi.hu

Felelős tervező:
Schmotzer András

Közreműködő kutatási partner:
Bioaqua-Pro Kft.
Postacím: 4032 Debrecen, Soó Rezső u. 21.
e-mail: info@bioaquapro.hu
honlap: www.bioaquapro.hu

Közreműködő szakértők:

Dr. Barina Zoltán
Borbáth Péter
Dr. Gulyás Gergely
Harmos Krisztián
Ferenc Attila
Dr. Kiss Béla
Dr. Müller Zoltán
Pozsonyi András
Schmotzer András
Sasvári János
Tóth László

Térképeket készítette:
Kalmár Zsuzsanna

Fotókat készítette:
Schmotzer András

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek	6
1.4.2. Jelölő fajok	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2. Településrendezési eszközök	8
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	8
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	9
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	9
1.7.7. Egyéb tervek	9
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	15
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	15
3.1.1. Fő célkitűzések	15
3.1.2. További célok	15
3.2. Kezelési javaslatok	16
3.2.1. Élőhelyek kezelése	20
3.2.1.1. KE-1 kezelési egység: Szikes puszták, löszgyepek és mocsarak	20
3.2.1.2. KE-2 kezelési egység: Regenerálódó gyepek (óparlagok)	24
3.2.1.3. KE-3 kezelési egység: Szántóterületek	28
3.2.1.4. KE-4 kezelési egység: Csatornák, árkok	31
3.2.1.5. KE-5 kezelési egység: Erdők, fásítások	33
3.2.1.6. KE-6 kezelési egység: Telephelyek, utak	36
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	37
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	37
3.2.4. Kutatás, monitorozás	38
3.2.5. Mellékletek	39
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	44
3.3.1. Agrártámogatások	45
3.3.2. Pályázatok	48
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	49
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	49
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	50
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	51
4. Felhasznált irodalom	53
5. Térképek	54

6. Fotódokumentáció	61
7. Jóváhagyó nyilatkozat.....	64

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Pélyi szikések kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-----------------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20041
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	2769,4 hektár
--------------------------------	---------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

(kiemelt jelentőségű élőhely*)

- 1530* Pannon szikes sztyeppek és mocsarak
- 6250* Síksági pannon löszgyepek

1.4.2. Jelölő fajok

(kiemelt jelentőségű faj*)

- kislefűszű aszat (*Cirsium brachycephalum*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- molnárgörény (*Mustela eversmannii*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű faj:

- dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat, és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Heves	Heves	123,53	4,48	1,24

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Pély	Heves	1559,68	56,56	17,26
Tarnaszentmiklós	Heves	428,53	15,54	12,25
Jászivány	Jász-Nagykun-Szolnok	646,03	23,43	16,36
Összesen:		2769,4	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha / %)	Kapcsolódó jogszabály száma
országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület	258/TK/93	Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet	2749.51 (99,3%)	9/1993. (III. 9.) KTM rendelet
különleges madárvédelmi terület	HUBN10004	Hevesi-sík	2769,4 (100%)	14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet
nyilvántartott régészeti lelőhely	49154	Tagirét-dűlő (Pély)	1,5	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	49938	János laposa (Pély)	0,01	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	28792	Rókalyuk-dűlő (Pély)	2,3	-
ökológiai hálózat	-	magterület folyosó puffer	2762,3 6,02 1,08	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
		Összesen:	2769,4 (100%)	

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét a többször módosított 9/1993. (III. 9.) KTM rendelethez 2. sz. melléklete tartalmazza. A tervezési terület 15 ingatlan (részben alrészlet szintjén kihirdetve) kivételével (Jászivány 015/12b, 021/7d, 14b, 15b, 16b, 17b, 039/2, 042 és Pély 0238, 0239/1, 0239/5, 0252/1, 0253, 0292/2, 0294/5) átfed az országos védett területtel (az átfedés mértéke 99,3%).

1.7.2. Településrendezési eszközök

Település	Típus	Határozatszám
Heves	településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat	7/2006. (II. 24.) önk. rendelet
	településfejlesztési koncepció	60/2005. (V.26.) önk. határozat
Jászivány	településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat	118/2005 (XII.20.) önk. határozat; 10/2005 (XII.20.) önk. rend.
Pély	településfejlesztési koncepció	3/2005 (II.03.) önk. határozat
Tarnaszentmiklós	nem áll rendelkezésre	

Az érintett települések településrendezéssel kapcsolatos helyi dokumentumai (határozatok, rendeletek, településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat, településfejlesztési koncepció arculati kézikönyv) nyilvánosak, jórészt szabadon elérhetők a települések honlapjain, illetve az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) honlapján (<https://www.teir.hu/>).

A szabályozási tervek, illetve településfejlesztési koncepciók a tervezési területre vonatkozóan semmilyen olyan fejlesztési irányt nem jelölnek meg, amely a Natura 2000 célkitűzések megvalósításával összeegyeztethetetlen lenne.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Erdőtervezési körzet neve	Érintett települések (teljes körű felsorolás)	Aktuális erdőterület (ha) ¹	Erdőtervezés éve
Kiskörei körzet	Pély	40,08	2019. január 1. – 2028. december 31.
	Tarnaszentmiklós	7,69	
Szolnok - jászsági körzet	Jászivány	2,74	2019. január 1. – 2028. december 31.
<i>Összesen:</i>		<i>75,21</i>	

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tájegységi vadgazdálkodási terv az agrárminiszter 11/2018. (VII. 3.) AM rendeletében („a Duna–Tisza közti Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről”) került kihirdetésre.

A tervezési terület a Heves megyei településhatárokon a 310. azonosítóval rendelkező „Mátra-alja-Dél-hevesi Vadgazdálkodási tájegység”, míg Jászivány tekintetében a 309. azonosítóval rendelkező „Jászsági Vadgazdálkodási tájegység” részét képezi (az Országos Vadgazdálkodási Adattár alapján (<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>)).

A tervezési területen az alábbi bejegyzett vadgazdálkodók gazdálkodnak:

- 704050 – Forrás Vadásztársaság (Heves)
- 704850 – Pélyi Tiszatáj Vadásztársaság (Pély)

¹ Az adat a tervezési területtel átfedő területértéket mutatja (hektárban)

- 750650 – Jászapáti Vadásztársaság (Jászszentandrás)

A vadgazdálkodási üzemtervek 2037.02.28-ig érvényesek.

A vadgazdálkodási tervek a Heves Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Földművelésügyi Osztályán és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztályán érhetők el.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási vízterület.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Tisza vízgyűjtő 2-9. azonosítóval rendelkező „Hevesi-sík” alegységekhez tartozik (1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat alapján):

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, illetve a részvízyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálatát Magyarország 2015. december 22-ig elkészítette, melyet a Kormány 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal fogadott el.

A részvízyűjtő-gazdálkodási terv dokumentáció 2016. áprilisban készült el (készítette: Közép-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság).

1.7.7. Egyéb tervek

A Jászsági-főcsatorna komplex fejlesztése (Jfcs Zagyvai-ág kiépítése) tervezett az öntözési vízigények kiszolgálása érdekében „a hazai vízgazdálkodás öntözési célt szolgáló fejlesztési javaslatairól szóló 1426/2018. (IX. 10.) Korm. határozat végrehajtásával összefüggő intézkedésekről” szóló 1800/2018. (XII.21.) Korm. határozat alapján. A beruházás várható költsége 38 500 000 000 Ft. A rendszer 4,9 m³/s jó minőségű ökológiai és frissítővizet juttat a Zagyva alsó mintegy 40 km-es szakaszába, mely a folyó vízhozamával együtt megfelelő élettér kialakulását eredményezi. A nagyobb vízhozam lehetővé teszi a Zagyva mentén két holtág vízpótlását is, segítve az érintett vízterek eredményesebb használatát, továbbá jelentős nagyságú mezőgazdasági terület öntözését biztosítsa. A projekt korábban környezetvédelmi engedéllyel rendelkezett, amelynek a meghosszabbítása érdekében nyomvonal korrekcióra került sor a lehető legkisebb természetvédelmi érintettség érdekében, a műszaki szempontok figyelembe vétele mellett. A korrigált nyomvonal érinti a tervezési területet Jászivány 041/13, 041/10, 041/6, 041/9 helyrajzi számokon. A beruházás előkészítése során a nyomvonalat újra felül kell vizsgálni.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	M	15	<u>Pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*)</u>

² Magyarázat: H (high) – magas; M (medium) – közepes; L (low) alacsony

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				A tradicionális legeltetési hasznosítást több gyepreszen felváltotta a gépi kaszálás, mely a padkás szikesek esetén a természetes mikroformák pusztulásával, így a szikes növényzeti mozaikok leromlásával jár.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	5	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> , <u>síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A taposott helyeken a gyep szerkezete és fajkészlete átalakul, foltokban gyomnövények veszik át az uralmat.
A10	Extenzív legeltetés vagy alullegetetés	M	30	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> A tradicionális legeltetési hasznosítást több gyepreszen felváltotta a gépi kaszálás. A szikesek fajkészlete a legelés megszűnte és visszaszorulása miatt elszegényedik.
A15	Mezőgazdasági talajművelés (pl. szántás)	L	0,1	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> , <u>síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A művelési gyakorlat során több esetben a gyepterület elszántása

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				figyelhető meg. Ebből következően a gyepek kiterjedése csökken.
A20	Műtrágya kijuttatása mezőgazdasági területre	M	2	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> , <u>síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A művelési gyakorlat során több esetben a gyepterület szegélyének pár méteres (5-30 méteres) elszántása figyelhető meg. Ebből következően a gyepterület kiterjedése csökken, a műtrágya bemosódása miatt gyomos gyepszegélyek alakulnak ki.
A23	Egyéb, kártevők elleni védelem alkalmazása (kivéve talajművelés) a mezőgazdaságban	M	40	<u>Molnárgörény (<i>Mustela eversmannii</i>)</u> A gyomirtó, rovarirtó, rágcsálóirtó szerek hatóanyagai közvetve a zsákmányállatok csökkenésén keresztül is károsan hathat.
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	L	2	<u>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)</u> , <u>dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)</u> , <u>molnárgörény (<i>Mustela eversmannii</i>)</u> A tervezési területen áthaladó közutaknál és a tanyák bevezető útjain veszélyt jelent a gázolás.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	0,1	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> , <u>síksági pannon löszgyepek (6250*)</u>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				A környező agrárterületeken és árokpartokon erőteljesen terjed a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), mely már a tervezési terület szikes és löszös gyepjében is megtelepedett (elsősorban a vonalas létesítmények, utak, csatornák irányából terjed). Az egykori tanyaépületek felől terjed a mirigyes bálványfa (<i>Ailanathus altissima</i>) és főleg a löszös gyepre jelent veszélyt.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	5	<u>Pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*)</u> , <u>síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A gyepéken elsősorban a keskenylevelű ezüsthfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) terjedő foltjai veszélyeztetik a gyepék természeti állapotát. A csatornák, árkok, illetve az egykori tanyahelyek felől a fehér akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), a gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>), a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) és az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) előretörése figyelhető meg. A tájban jellemző az allergén ürömlevelű parlagnő (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>) jelenléte is, mely utak felől

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				gyakran behatol a természetserű löszgyepekbe is.
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	L	0,1	<u>Síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A löszgyepeken megjelentő siska nádtippan (<i>Calamagrostis epigeios</i>) jelentős fajszegényedéshez vezet.
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	M	25	<u>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)</u> A tervezési területen a vizes élőhelyek (szikes mocsarak, árkok) korai kiszáradása a faj szaporodását negatívan befolyásolják.
L03	Szerves anyag felhalmozódása	M	5	<u>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*)</u> Az élőhelykezelések elmaradásával együtt jár az a szerves anyag felhalmozódásával, mely az állományok leromlásához, degradálódásához vezet (pl. fajszám csökkenése, specialista fajok visszaszorulása).
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	L	5	<u>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> Az alul hasznosítás miatt egyes ruderális magaskórós fajok megjelenhetnek a

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				gyepekben (függetlenül azok típusától), mely a növényzet leromlásához, degradálódásához vezet.
F09	Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése	L	0,01	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> Az illegális hulladéklerakás belterületek szomszédságában (Pély, Tarnalelesz) jellemző. A kommunális hulladék az érintkező szikes gyepek, mocsarak természeti állapotát károsan befolyásolják.
Jövőbeli potenciális hatás:				
A02	Művelési mód változása	M	-	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> Az állattartás intenzitásának bármi irányba történő változása potenciális veszélyeztető hatásként jelentkezik (lásd alul és túllegeltetést, intenzív legeltetési módok megjelenése).
K05	Víztestek fizikai változása	M	5	<u>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)</u> Potenciálisan a vízügyi beavatkozások veszélyeztethetik a kételtű fajok állományait (pl. csatornák kotrása esetén).

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
L06	Állat-és növényfajok közötti kölcsönhatások (versengés, ragadozás, élősködés, patogenitás)	L	5	<u>Molnárgörény (<i>Mustela eversmannii</i>)</u> <u>Potenciális veszélyforrásnak tekinthető a tanyákról elkóborló kutyák által történő predáció is.</u>

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.1.1. Fő célkitűzések

- A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes- és löszgyepek fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikoltóságának fenntartásával;
- A vizes rekonstrukcióval érintett terület egységeken (Ludas-, Hosszú- és Nagyfertő) a vízvisszatartás biztosítása; a mocsári, mocsárréti elemek életfeltételeinek biztosítása érdekében.
- Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása/helyreállítása:
 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak (*1530)
 - síksági pannon löszgyepek (*6250)
 - vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
 - dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
 - molnárgörény (*Mustela eversmannii*)

3.1.2. További célok

- A legelő állatfajok tekintetében prioritást élvez a szarvasmarha, a juh és a ló;
- A gyepek részarányának növelése, az arra alkalmas szántóföldek visszagyepesítésével;
- A zárványt képező szántóterületeken csökkenteni kell a vegyszerhasználatot, támogatni kell az alternatív ill. integrált növényvédelmi rendszereket;
- A gyepeken felverődő szúrós legelőgyomok arányának csökkentése, előtérbe helyezve a mechanikus gyomirtást;

- A gyepek fenntartásához szükséges, legeltetéshez kapcsolódó táji elemek (pl. kutak és itatók) fenntartása, szükség szerinti fejlesztése;
- A szikes gyepeken felferődő, gyomként jelentkező nád mechanikus visszaszorítása legeltetéssel és tisztító kaszálással;
- A vonalas létesítmények (utak, csatornák) mellett terjedő - és ezáltal erős fertőzősi gócként jelentkező - inváziós növényfajok visszaszorítása;
- A területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, magyar kőris);
- A területen előforduló szikes mocsarak, mocsárrétek és a másodlagos vizes élőhelyek (belvizes szántók, kubikgödrök) vízellátottságának a biztosítása, a gyepen található belvíz lehetőség szerinti megtartásával, elsősorban a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a dunai tarajosgötte (*Triturus dobrogicus*) élőhelyeinek biztosítása érdekében.

3.2. Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmazzak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt. Mivel a tervezési terület igen mozaikos (összesen 2309 élőhelyfolt került elkülönítésre az élőhelytérképezés során), így a kezelési egységekbe beletartoznak olyan kisebb kiterjedésű élőhelyek is, melyeket a nagyobb egység részeként kell értelmezni (pl. gyepterületeken található facsoportok, mocsárfoltok illetve mezőgazdasági területek közötti és azokat határoló utak, csatornák)

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és önkéntesen vállalható előírás-javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „*A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.*”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály

alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket). Egyes kezelési egységeknél (pl. KE-1) a megfogalmazható természetvédelmi célok, illetve az erdők jelenlegi üzemmód szerinti besorolása figyelembevételével alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

A kezelési egységekre (KE) vonatkozó részletes kifejtését megelőzően a teljes tervezési terület vonatkozásában megadjuk a gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatokat (A. pont), a gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatokat (B. pont) és a kötelezően betartandó előírásokat (C. pont).

A.) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó-, üdülő- vagy iparterület kijelölése az ilyen besorolású területek bővítése nem javasolt.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés minimális mértékűre csökkenjen.
- Természetvédelmi infrastruktúráként csak az élőhelyek kezelését (lásd gyepfenntartás) és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatást szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt az érintett nemzeti park igazgatóságot (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság) értesíteni szükséges

A közlekedési folyosók (pl. stabilizált utak) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek, légvezetéken futó telefonkábel) karbantartása során (amellett, hogy a fenntartók/szolgáltatók a műszaki-üzembiztonsági szempontok maximális érvényesítésére kötelezettek/jogosultak) a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között javasolt végezni.

- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni.
- Az idegenhonos fafajok (főleg az akác) eltávolítása szükséges a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel.
- Növénytelepítés esetén a tájra jellemző, területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B.) Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok meghatározásánál szerepeltettük a területre vonatkozó jogszabályokat, melyek a terület használatával kapcsolatosan betartandók (pl.: természetvédelmi kezelési terv előírásai), az azokban foglalt kötelezően betartandó tevékenységeket, kezeléseket itt nem ismételtük meg. Törekedtünk az adaptív kezelést biztosító előírás-javaslatok olyan meghatározására, melyek lehetőség szerint a gazdálkodás során betarthatók és az aktuális támogatási rendszerrel összhangban vannak.

Gyepgazdálkodás

A gyepgazdálkodás során biztosítani szükséges a mozaikos szerkezetű, nyílt pusztai táj egységes arculatának fenntartását, az ebbe szervesen illeszkedő, ember alkotta tájelemek megőrzését. A természetes és természetyszerű élőhelyek, társulások megőrzését az extenzív gyepgazdálkodással valósítható meg. A tervezési területen egészére vonatkozóan nem adható meg sem a kaszálás, sem pedig a legeltetés prioritásként. Míg a mozaikos (esetenként padkás) szikeseknél a legeltetés biztosítja a természetes állapotok fenntartását, addig az érzékenyebb élőhelytípusoknál (pl. löszgyep fragmentumok) a kaszálás a kedvezőbb hasznosítás. A két kezelési mód együttes használata (pl. a gyepök őszi átlegeltetése) is a természetvédelmi célok megvalósulását szolgálhatják.

Erdőgazdálkodás

Az erdőtervezett területek kiterjedése alacsony (42,86 hektár), azonban természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőséggel bírnak, kiemelten a fán fészkelő – egyben az átfedő különleges madárvédelmi terület – jelölő és védett madárfajai szempontjából. A legfontosabb erdőkezelési intézkedések a honos fafajú állományoknál az idős faállományok, faegyedek megőrzése, az állományokba behatoló intenzíven terjedő és inváziós fafajok visszaszorítása, az elegyesség biztosítása a felújítások során és az erdőszerkezeti mutatók (pl. holtfa jelenléte, cserjés szegélyek kialakítása) javítása. A meglévő idegenhonos állományoknál a fafajcserés szerkezet-átalakítás fokozatos végrehajtása javasolt. A meglévő fásítások természetyszerű kezelésével számos természetvédelmi célkitűzés is megvalósítható (kiemelten a terület különleges madárvédelmi területtel való átfedésére). Itt kiemelten jelentkezik a tervezési területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, magyar kőris). A nyílt pusztai táj, az azokhoz köthető nyílt élőhelyekhez köthető élővilág védelme érdekében – figyelembevéve a védett terület természetvédelmi kezelési tervében is megfogalmazott célkitűzéseket – a területen az erdősítés – kivéve a már jelzett szárnyékerdők, útmenti fásítások felújítását és telepítését – nem támogatott.

Vadgazdálkodás

A vadgazdálkodás feladatai a meglévő vadászati berendezésekkel megvalósíthatók, további vadászati infrastruktúra-fejlesztés nem indokolt. A szegélyélőhelyek mint vadbúvók, ideértve a mezsgyék, cserjesávok és fásorok kíméletét, fejlesztését (felújítását) kiemelten fontos az apróvad megőrzése, állományának fejlesztése szempontjából (mely közvetve az átfedő különleges madárvédelmi terület célkitűzéseit is szolgálja).

Vízgazdálkodás

Kiemelt feladatot jelent a belvízelvezető csatornákat kísérő parti növényzetben az idegenhonos gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) visszaszorítása.

A tervezési területet érintő vízgyűjtő-gazdálkodási tervben az alábbi intézkedések vonatkoztathatók a tervezési terület belvízelvezető árkaira, csatornáira:

- (6.3a intézkedés): Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása
- (6.4 intézkedés): Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja
- (6.5 intézkedés): Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- (6.12.3 intézkedés): Mederben lévő létesítmények átépítése, karbantartása, beleértve a természet közeli megoldások, anyagok alkalmazását
- (23.2 intézkedés): Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében

C) Kötelezően betartandó előírások:

A legfontosabb kötelezően betartandó előírásokat az egyes kezelési egységek (KE) ismertetésénél adjuk meg. Az alábbi jogszabályokat a kezelési egységek (KE) részletezésénél már nem ismételtük, mivel ezek a teljes tervezési területre vonatkozhatnak.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 5§ 1) bekezdése alapján földhasználó köteles a termőföldet művelési ágának megfelelő termeléssel hasznosítani, vagy termelés folytatása nélkül a talajvédelmi előírások betartása mellett a gyomnövények megtelepedését és terjedését megakadályozni (hasznosítási kötelezettség).

Az erdők fenntartására és a bennük folytatott gazdálkodásra, kezelésre vonatkozó általános (kötelezően betartandó) szabályokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény, valamint a végrehajtására kiadott 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet rögzíti.

A 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban. Mivel a faj az Európai Unió inváziós listájára is felkerült, így az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet előírásait is figyelembe kell venni.

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben, a 10/1997. (VII.17) KHVM rendeletben, a 120/1999. (VIII.6.)

Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló KvVM rendelet

A tervezési területen található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken a 2001. évi LXIV. tv. előírásai alapján régészeti kutatás, vagy földmunkával járó tevékenység csak az örökségvédelmi hatósággal előzetesen egyeztetett és jóváhagyott módon végezhető.

A tervezési területen a fentiekén túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedeinek védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozás elrendelését a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1.KE-1 kezelési egység: Szikes puszták, löszgyepek és mocsarak

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységbe soroltuk a tervezési terület nagy egybefüggő gyepterületeit, függetlenül azok társulástani besorolásuktól. Jobbára szikes puszták, löszgyepek, szikes mocsarak, mocsárrétek és magassásosok sorolhatók ehhez a kezelési egységhez, melyek legtöbbször mozaikkomplexet képeznek. A gyepeken található kisebb cserjés – erdős foltok (elsősorban ezüsthások) a KE-5 alá kerültek besorolásra.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), Nem zsombékoló magassásrétek (B5), (B6), Ürmöspuszták (F1a), Cickóros puszták (F1b), Cickóros puszták (F1b), Szikes rétek (F2), Kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek (F3), Üde méz pázsitos szikfokok (F4), Padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete (F5), Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a) / Natura 2000 élőhelytípusok: Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*)

- érintett közösségi jelentőségű fajok: kiskécskű aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), molnárgörény (*Mustela eversmannii*)
- érintett földrészletek: Heves: 0984/48b*, 0984/55*, 0984/56*, 0986/10, 0986/11, 0986/12, 0986/13*, 0986/14, 0986/16, 0986/18, 0986/19*, 0986/3*, 0986/7*, 0986/8*, 0986/9, 0988/10b*, 0988/13b*, 0988/13f*, 0988/14*, 0988/8b*, 0988/9b*, Jászivány: 015/12b, 021/14b, 021/15b, 021/16b, 021/17b, 021/7d*, 028/13*, 028/15*, 028/2, 028/6*, 031/1*, 031/2*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13c*, 041/13f*, 041/13j, 041/13k*, 041/15*, 041/6*, 043/6*, 044/1, 044/3*, 044/4*, 044/5*, 045/4, 045/6a*, 045/6c, 051/1a*, 051/1b, 051/2a*, 051/2b*, 051/4, Pély: 0238, 0229/1a*, 0229/1b*, 0229/2*, 0229/3*, 0230*, 0231/a*, 0231/b, 0232/2, 0233*, 0234/1*, 0234/2*, 0235*, 0236/a*, 0236/b*, 0236/c*, 0236/g*, 0236/h*, 0236/j*, 0236/k*, 0236/l*, 0236/m*, 0237/1*, 0237/10*, 0237/12*, 0237/13*, 0237/3*, 0237/4*, 0237/5*, 0237/7*, 0237/8*, 0239/1*, 0239/5*, 0240*, 0251*, 0252/1, 0253*, 0254/a*, 0254/b*, 0254/c, 0254/d*, 0254/f, 0254/g*, 0254/j*, 0255*, 0256/a*, 0256/b*, 0256/c*, 0257/1a*, 0257/1b*, 0257/1c*, 0257/2, 0259*, 0262/5a*, 0262/7a*, 0265/1*, 0265/3a*, 0265/3c, 0267/9*, 0268/1*, 0268/2*, 0268/4*, 0268/6a*, 0268/6b*, 0275*, 0276/7*, 0276/8*, 0277/3*, 0277/4a*, 0277/5*, 0277/6*, 0278/20*, 0278/21*, 0278/22*, 0278/25*, 0278/6*, 0278/7*, 0278/9*, 0279*, 0280/2a*, 0280/2b*, 0280/2c*, 0280/2d*, 0280/2f*, 0280/2h*, 0280/2j*, 0281/a*, 0281/b*, 0283/1a*, 0283/1b*, 0283/1c*, 0291/1*, 0291/2*, 0292/2*, 0294/5*, 0296/2*, 0297/1*, 0297/2*, 0298/3a*, 0298/3b, 0298/3c*, 0298/3d, 0298/4*, 0300*, 0301/2, 0301/3*, 0301/4*, 0301/5*, 0301/6*, 0301/7*, 0302*, 0303/1*, 0303/3*, 0305/1*, 0305/2*, 0305/3*, Tarnaszentmiklós: 0148, 0147*, 0149/1*, 0149/2*, 019/14a*, 019/14b*, 019/14c*, 019/2, 019/3*, 019/5a*, 019/5b*, 019/6*, 019/7*, 019/8*, 019/9a*, 019/9b*, 021/2*, 021/4*, 027/a*, 027/b*, 027/c*, 028/1*, 028/10*, 028/11*, 028/12*, 028/2*, 028/4*, 028/5*, 028/6, 028/7*, 028/8* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Pély: 15/A*, 20/A*, 20/B*, 20/D*, Tarnaszentmiklós: 3/A*, 3/D*, 3/E*, 3/F* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes- és löszgyepek fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikoltságának fenntartásával. A gyepterületek összkiterjedése nem csökkenhet, a gyepek feltörése nem támogatható a tervezési területen, lévén jelölő élőhelytípust reprezentál, másrészt országos védett területtel fed át. A kezelési egységet képező gyepterületek kiterjedése növelhető, egyrészt a gyepek elszántásból adódó területek kimérését követő ismételt gyephasznosítással, másrészt fejlesztési lehetőségek is megfogalmazásra kerültek. (lásd a KE-2, KE-3-nál ismertetett javaslatokat).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza. A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak (3.1.1.) az alábbiak:

- „Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használatlaltal történhet.
- A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.
- A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 számosállat/ha sűrűség értéket.
- Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.
- Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.
- Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.
- A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.
- Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.
- Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

- „3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
- (2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
- (3) A gyepterület túllegeltetése tilos.
- (4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.
- (5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.
4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.
- (2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
- (3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.
- (4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:
- a) a nád irtásához, valamint
- b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.
- (5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.
5. § (1) A kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
- (2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus

védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

- (3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.
- (4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

További, kötelezően betartandó előírásokat tartalmaznak a nemzeti park igazgatóság által bérbeadott területek esetében a bérleti szerződések.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY48	Szakaszoló legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY57	Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY98	A kaszátlan területet kaszálásenként más helyen történő kialakítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyeprekonstrukcióval érintett területrészeknél optimális kezelésként a természetvédelmi célú cserje- és inváziós fásszárú-irtás, valamint a kézi- és kis talajnyomású gépekkel történő őszi kaszálás adható meg. A vizes rekonstrukcióval érintett területegységeken a kialakított vízkormányzási műtárgyak folyamatos karbantartására, szükség esetén felújítására van szükség. A gyepterületeken foltokban inváziós és intenzíven terjedő fásszárúak jelentek meg, melyek közül legjelentősebb a keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) és a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) térnyerése. Az árkok, utak felől pedig a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) terjedése a jelentős. A tájban erősen terjed az EU inváziós listáján is szereplő selyemkóró (*Asclepias syriaca*) is. Ezen fertőzési gócpontok eltávolítása mechanikus, illetve vegyszeres kezelésekkel kiemelt jelentőséggel bír.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt. Amennyiben új nyári szállás, delelő kijelölése szükséges, akkor azt – lehetőség szerint – úgy kell kialakítani, hogy a legértékesebb gyepterületeket ne érintse.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület gyeptömbje régiós szinten is kiemelkedő értékekkel bír, elsősorban a szikes élőhelyek, kiemelten a mocsarak (Ludas-, Hosszú és Nagy-fertő), a padkás szikesek, valamint a löszgyepek tekintetében. A fragmentált dél-hevesi puszták egyik reprezentatív képviselője a tervezési területtel lefedett területegység. Az élőhelytípusra javasolt kezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, javulását szolgálják. A legfontosabb kezelési feladatok között jelentkezik az inváziós fás- és lágyszárúak visszaszorítása, terjedésének megakadályozása.

3.2.1.2.KE-2 kezelési egység: Regenerálódó gyepek (óparlagok)

a) A kezelési egység meghatározása:

Ehhez a kezelési egységhez soroltuk azokat a visszagyepesített, vagy másodlagos szukcessziós folyamatokkal visszagyepesedett szántókat, melyek megtartása a jövőben gyepként javasolt (függetlenül az ingatlanok művelési ág besorolásától).

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Jellegtelen üde gyepek (OB), Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Magaskórós ruderális gyomnövényzet (OF), Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet (OG) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), molnárgeréy (*Mustela eversmannii*)
- érintett földrészletek: Heves: 0984/48b*, 0984/48c*, 0984/55*, 0984/56*, 0986/13*, 0986/15, 0986/17, 0986/19*, 0986/7*, 0988/13b*, Jászivány: 028/14*, 028/15*, 028/6*, 031/1*, 031/2*, 031/2*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13c*, 041/13f*, 043/6*, 045/6a*, Pély: 0229/1a*, 0234/1*, 0236/a*, 0236/b*, 0236/j*, 0237/1*, 0237/13*, 0237/3*, 0237/4*, 0240*, 0251*, 0254/a*, 0254/b*, 0254/d*, 0254/g*, 0256/b*, 0257/1b*, 0257/1c*, 0262/5a*, 0262/5c*, 0262/7a*, 0266/2*, 0267/8, 0267/9*, 0268/2*, 0268/4*, 0268/6a*, 0268/6b*, 0275*, 0276/7*, 0276/8*, 0277/4a*, 0277/4b*, 0277/5*, 0278/20*, 0278/21*, 0278/22*, 0278/23, 0278/24, 0278/25*, 0278/6*, 0278/7*, 0278/8*, 0278/9*, 0279*, 0280/2a*, 0280/2c*, 0280/2d*, 0280/2f*, 0280/2g*, 0280/2h*, 0280/2j*, 0281/a*, 0283/1a*, 0283/1b*, 0283/2*, 0291/1*, 0292/2*, 0296/2*, 0297/1*, 0297/2*, 0298/3a*, 0298/3c*, 0298/4*, 0301/4*, 0301/5*, 0301/7*, 0302*, 0305/2*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 019/3*, 019/5a*, 019/5b*, 019/6*, 019/9a*, 021/2*, 021/4*, 027/a*, 027/b*, 028/1*, 028/3*, 028/4*, 028/5*, 028/8*, 028/9* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészek: Pély: 16/F*, 20/D* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tervezési terület reprezentálja térségi szinten a legértékesebb gyepes és vizes élőhelyeket. Az elmúlt évtizedben számos korábban szántott terület felhagyásra vagy visszagyepesítésre került (részben természetvédelmi kezelés keretében).

A visszagyepesedő területeken a gyepekre vonatkozó általános kezelési javaslatok fogasíthatók (lásd KE-1), kiemelten kezelve az inváziós fajok visszaszorítását, melyek a természetes gyepekhez képest jóval nagyobb arányban telepednek meg ezeken a területeken.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza. A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak (3.1.1.) az alábbiak:

- „Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használatlal történhet.
- A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.
- A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 számosállat/ha sűrűség értéket.
- Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.
- Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.

- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.
- Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.
- A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.
- Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.
- Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

- „3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
 (2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
 (3) A gyepterület túllegeltetése tilos.
 (4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.
 (5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos.
4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásunként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.
 (2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
 (3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.
 (4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:
 a) a nád irtásához, valamint
 b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.
 (5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.
5. § (1) A kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
 (2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
 (3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.
 (4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok (a gyepes javaslatok mellett szántókra vonatkozó élőhely-rekonstrukciós javaslatok is megfogalmazásra kerültek):

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY15	Tűzpáaszták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepok természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY58	Inváziós növényekkel fertőzött gyepben csak a mentesítést követően lehet legeltetni.
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY98	A kaszálatlan területet kaszálásonként más helyen történő kialakítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárazzással nem helyettesíthető.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
SZ54	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Egyes, inváziós fajokkal erősen fertőzött részterületek esetén őshonos fafajokkal kialakított fasorok, facsoportok telepítése támogatható (lásd SZ52, SZ53, SZ54 és SZ74 előírás-javaslat). Ez az átfedő különleges madárvédelmi terület céljait is szolgálja (mint jövőbeli fészkelőhelyek létrejöttével). A szántóterületek gyepesítése szintén élőhelyfejlesztésnek tekinthető, melyre leginkább a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő szántók alkalmasak.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt. Amennyiben új nyári szállás, delelő kijelölése szükséges, akkor azt – lehetőség szerint – úgy kell kialakítani, hogy a legértékesebb gyepterületeket ne érintse.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A javaslatok a gyepterületek kiterjedésének, azok állapotának a javítását szolgálják. A fent listázott előírás-javaslatok a parlagterületek átalakításának módját részletezik (pl. inváziós fajok elleni hatékony védekezés, a természetes szukcessziós folyamatokra alapozott gyepesedés), valamint élőhelyfejlesztési lehetőségeket is felölelnek (pl. gyepesítés lucerna kultúra vetését követően, fás vegetáció kialakítása).

3.2.1.3.KE-3 kezelési egység: Szántóterületek

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési területen előforduló szántóként hasznosított területek – az ingatlan-nyilvántartási adatoktól függetlenül – kerültek lehatárolásra ebben a kezelési egységben.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2), Extenzív szántók (T6), Extenzív szőlők és gyümölcsösök (T8), Fiala parlag és ugar (T10) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: molnárgeréy (*Mustela eversmannii*)
- érintett földrészletek: Heves: 0984/46, 0984/47, 0984/48a, 0984/48b*, 0984/48c*, 0984/55*, 0984/56*, 0986/3*, 0987/1, 0988/10b*, 0988/10c, 0988/13a, 0988/13b*, 0988/13d, 0988/13f*, 0988/14*, 0988/8b*, 0988/9b*, Jászivány: 021/7d*, 028/13*, 028/14*, 028/6*, 031/2*, 041/10, 041/12*, 041/13a*, 041/13f*, 041/13k*, 041/9, 044/4*, 045/6a*, 045/6b, Pély: 0236/a*, 0236/b*, 0236/c*, 0236/d, 0236/f, 0236/g*, 0236/h*, 0236/j*, 0236/k*, 0236/l*, 0237/1*, 0237/10*, 0237/11, 0237/12*, 0237/3*, 0237/4*, 0237/5*, 0237/6, 0237/7*, 0237/8*, 0237/9, 0239/1*, 0239/5*, 0251*, 0253*, 0254/a*, 0254/b*, 0254/h, 0256/a*, 0256/b*, 0257/1a*, 0257/1b*, 0265/3a*, 0268/6a*, 0275*, 0277/4a*, 0277/4b*, 0277/5*, 0278/11, 0278/13*, 0278/14*, 0278/15, 0278/16, 0278/17, 0278/18, 0278/19, 0278/20*, 0278/25*, 0278/7*, 0278/8*, 0278/9*, 0280/2a*, 0280/2c*, 0280/2d*, 0280/2f*, 0280/2g*, 0280/2h*, 0280/2j*, 0281/a*, 0281/b*, 0283/1a*, 0283/1b*, 0283/1c*, 0283/2*, 0291/1*, 0291/2*, 0292/2*, 0294/5*, 0296/2*, 0297/1*, 0297/2*, 0298/3a*, 0300*, 0301/3*, 0301/4*, 0301/5*, 0301/6*, 0302*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 0149/1*, 019/13, 019/3*, 019/5a*, 019/5b*, 019/6*, 019/7*, 019/8*, 019/9a*, 019/9b*, 027/a*, 027/b*, 027/c*, 028/1*, 028/10*, 028/11*, 028/12*,

028/2*, 028/3*, 028/4*, 028/5*, 028/7*, 028/8*, 028/9* (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges)

- érintett erdőrészek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A védett és Natura 2000 besorolású gyepek elszántása nem megengedett. A zárványt képező szántóterületeken csökkenteni kell a vegyszerhasználatot, támogatni kell az alternatív, illetve integrált növényvédelmi rendszereket. Ahol lehetőség mutatkozik rá, ott a gyeptelepítéseket támogatni szükséges.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza. A szántókra vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak (3.1.2.) az alábbiak:

- „Nagy műveletszámú, élőmunka-, vegyszer- és műtrágyaigényű intenzív növénykultúrák termesztése tilos.
- A gabonafélék betakarítása után, a tavaszi vetésű kultúrák előtt a terület 25%-án zöldugart kell meghagyni.
- Műutak szegélyeinek kivételével 6 m széles vegyszermentes táblaszegélyeket kell kialakítani.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszási és betakarítási módszerek és technológiák alkalmazhatók.
- A lucerna területének 2%-án kaszátlan sávokat kell váltakozó helyen meghagyni.
- Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.
- Repülőgépes mezőgazdasági munka az igazgatósággal végzett egyeztetést követően végezhető.
- Magas környezetterhelési kockázattal járó vegyszerek használata tilos.”

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok (az alábbi pontban csak az előző pontban felsorolt kötelezően betartandó előírásokon túli előírás javaslatokat listázzuk):

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ03	A betakarítást követően tarlóhántás, illetve tarlóápolás végzése.
SZ05	Évelő szálas pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszátlan területet fennhagyása.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
	haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ39	Kijelölt területen évelő szálaspillangós takarmánynövények (évelő szálaspillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke) termesztése legalább 5 évig.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ45	Öntözés nem megengedett.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ47	Meszezés nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ51	Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható. <i>[Megjegyzés: a nyílt pusztai táj megőrzése érdekében az erdősítések maximum 1 hektár kiterjedésűek legyenek, javasolt a szegélyélőhelyeket követő fasávokként vagy facsoportokként történő kialakítása; lásd SZ74 előírás-javaslatot is]</i>
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjéből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A szántóterületek gyepesítése a Natura 2000 célkitűzéseket szolgálhatja. A szántóként nyilvántartott szántó művelési ágú területek madárvédelmi funkcióját erősítheti a szántószegélyekbe ültetett honos fafajú cserjések és erdősávok is (lásd SZ56 és SZ74 előírás javaslat).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel érintett szántók zárványként jelennek meg a nagy gyepterületeken belül. A kis intenzitással (akár ugarként, parlagként is) hasznosított szántók fontos élőhelyet képeznek, a táji mozaikoltságot erősítik. A megfogalmazott élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok egyrészt a gyepek konverzióra, másrészt fásításra vonatkoznak. Utóbbi esetben ezt inkább vonalas jellegű fejlesztésként javasolt megvalósítani (lásd fásorok, cserjesávok).

3.2.1.4.KE-4 kezelési egység: Csatornák, árkok

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe lettek lehatárolva a tervezési terület gyepeken futó csatornái, árkai. Ezek fő befogadója a keleti részterületeken a Hanyi-éri főcsatorna, míg nyugaton a Bútelki-csatorna vezeti le a vizeket.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- érintett földrészletek: Heves: 0957/5, 0984/48b*, 0984/55*, 0984/56*, Jászivány: 028/15*, 031/1*, 031/2*, 041/13a*, 043/6*, 044/3*, 044/5*, 045/6a*, 051/1a*, 051/3, Pély: 0239/5*, 0240*, 0257/3, 0262/7a*, 0265/2, 0265/3a*, 0266/1, 0266/2*, 0268/5, 0276/7*, 0276/8*, 0277/3*, 0277/4a*, 0277/5*, 0277/6*, 0278/4, 0283/1a*, 0291/2*, 0292/2*, 0296/2*, 0297/2*, 0301/5*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 0149/2*, 019/14a*, 019/9a*, 027/a*, 028/11*, 028/7* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az árkok elsősorban vízgazdálkodási feladatokat látnak el (belvízelvezetési funkcióval). Ezek karbantartását során javasolt időben több évre ütemezni, annak érdekében, hogy az árkok üde mocsárréti elemei és a partélek lösznövényzete regenerálódni tudjon. Általános kezelési javaslatok és irányelvek:

- A legfontosabb a folyó jelenlegi, természeteshez közeli vízdinamikájának a biztosítása. Ezért nem kívánatosak olyan vízügyi beavatkozások, melyek a patak vízjárását jelentős mértékben megváltoztatják.
- A mederben végzett mederbiztosítási, partbiztosítási tevékenységek (kivéve a műtárgyak közvetlen környezetében) kerülendők.
- Amennyiben vízkárelhárítási célból elkerülhetetlen a mederüledék eltávolítása, úgy javasoljuk, hogy legyen egy kivitelezési oldal, mely később fenntartási oldalként funkcionálhat, illetve legyen egy ökológiai oldal, melynek fő szerepe az ökológiai folyosó funkció biztosítása, valamint élőhely biztosítása a vízfolyáshoz és a vízfolyást kísérő növényzethez kapcsolódó életközösségek számára.

- A vízszennyezések elkerülése, mind adminisztratív intézkedéseket (szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés hatósági szabályozása), mind az agrár támogatási rendszerek lehetőségeinek kihasználását megköveteli.
- A vízfolyásba felülről érkező tisztított szennyvíz és kommunális települési szennyezés mennyiségének minimalizálása és hosszabb távon való megszüntetése javasolt.
- A területen kívül található szennyvíztelepek hatékonyságának növelése szükséges a vízminőség javítása érdekében.
- A vízparti vegetáció kezelését a konkrét vízügyi célok ismeretében, a helyi viszonyokra alkalmazva, a természetvédelmi célok figyelembe vételével javasolt megvalósítani.
- A tervezett vízkárelhárítási, és vízrendezési fenntartási munkák kivitelezését megelőzően, természetvédelmi-ökológiai szempontokat figyelembe vevő, aktuális vízkárelhárítási és vízrendezési terv készítését és egyeztetését javasoljuk a működési terület szerint érintett természetvédelmi kezelővel (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, a továbbiakban: BNPI).
- Az ökológiai vízigény meghatározása és az adott esetben fellépő tápanyagterhelés növekedésének elkerülése érdekében szükséges, hogy az üzemeltetők és a természetvédelmi kezelő (BNPI) illetékes szakemberei közötti folyamatos konzultáció legyen.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie.

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza. A kivett területekre vonatkozó lefontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak (3.1.4.) az alábbiak:

- *„A vízügyi létesítmények, csatornák karbantartási munkáit csak az igazgatósággal egyeztetett módon szabad végezni.*
- *Gépjárművel közlekedni csak a kataszteri nyilvántartásban szereplő földutakon lehet, tilos felázott útviszonyok miatt a gyepterületeken új nyomok veretése.*
- *A földutakat a használó köteles rendben tartani, azokat nehéz gépjárművel, munkagéppel csak száraz vagy fagyos útviszonyok mellett használhatják”.*

- Javasolt előírások:

Mivel a kezelési egységgel lehatárolt területen a vizes élőhelyek mellett gyepterületek is érintettek, így elsősorban vizes (V) és gyepekre (GY) vonatkozó előírás javaslatok kerültek megfogalmazásra:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéshez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A nagyobb csatornák egyben a térségi vizes élőhelyek vízellátását is biztosítják. A vizes rehabilitációk a térségben lezajlottak, azonban a klímaváltozással járó változásokra (pl. száraz időszakok további növekedésével, az élőhelyek kiszáradása is fokozódik) szükséges lesz megoldásokat találni.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár nem javasolt. További belvízlevezető árkok kialakítása a tervezési területen nem javasolt. Célszerű a meglévő árkok funkciójának felülvizsgálata is. Javasolt azon árkok betemetése, melyek a környező szántóterületek belvízlevezetési funkciójához nem köthetők, de a gyepeken lévő mocsarak kiszáradását fokozzák. Ezen tevékenység tervezését mindenképpen vízügyi – vízgazdálkodási szempontból is elő kell készíteni.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület – időszakos víztestnek tekinthető – csatornáiban, árkaiban védett és közösségi jelentőségű fajok (elsősorban edényes növényfajok, vízi gerinctelenek, kétéltűek, vidra) fordulnak elő. Az észak-déli futásirányú csatornák (pl. Bútelki-csatorna) jelentős ökológiai folyosó szereppel is bírnak, különösen egy felszíni vizekben igen szegény kistájban. Ezek megőrzése jelentős a célként jelentkezik a tervezési területen. Ezt a célkitűzést szolgálják a meder kezelésére vonatkozó általános kezelési javaslataink, melyek a vízgyűjtő-gazdálkodási terv célkitűzéseivel is harmonizálhatók.

3.2.1.5.KE-5 kezelési egység: Erdők, fásítások

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe lettek lehatárolva azon fás szegélyélőhelyek, melyek elsősorban a gyepterületeket határolják (többnyire peremhelyzetű fasorok, illetve erdőfoltok) illetve a

gyepterületeken lévő záródó erdős, cserjés foltok. A tervezési terület erdőterületei csak részben erdőtervezettek.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok (P2c), Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés (P3), Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), (RDb), Ültetett akácok (S1), Nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7) / Natura 2000: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészletek: Heves: 0984/55*, 0984/56*, 0986/13*, 0986/3*, 0986/7*, 0986/8*, 0988/13b*, 0988/13f*, Jászivány: 028/15*, 028/6*, 031/2*, 041/12*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13c*, 041/13d*, 041/13f*, 041/13g, 041/13h, 041/13k*, 041/3, 041/6*, 044/4*, 044/5*, 051/2a*, 051/2b*, Pély: 0229/1a*, 0229/1b*, 0229/2*, 0229/3*, 0230*, 0231/a*, 0233*, 0234/1*, 0234/2*, 0235*, 0236/a*, 0236/m*, 0237/1*, 0237/4*, 0239/5*, 0240*, 0251*, 0254/b*, 0254/d*, 0254/g*, 0254/j*, 0255*, 0256/b*, 0256/c*, 0256/d, 0257/1b*, 0257/1c*, 0259*, 0262/5a*, 0262/5b, 0262/5c*, 0262/7a*, 0262/7b, 0265/1*, 0265/3a*, 0265/3b, 0267/10, 0267/9*, 0268/1*, 0268/4*, 0268/6a*, 0268/6b*, 0275*, 0276/7*, 0276/8*, 0277/4a*, 0277/5*, 0278/13*, 0278/14*, 0280/2a*, 0280/2b*, 0281/a*, 0283/1a*, 0292/2*, 0296/2*, 0297/1*, 0298/3c*, 0300*, 0301/3*, 0301/4*, 0301/5*, 0302*, 0303/1*, 0303/3*, 0305/1*, 0305/2*, 0305/3*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 019/14a*, 019/14b*, 019/14c*, 019/3*, 027/c* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészek: Pély: 15/A*, 15/B, 15/C, 15/D, 15/E, 16/C, 16/F*, 20/A*, 20/B*, 20/D*, 21/A, 21/B, 21/C, 21/I, Tarnaszentmiklós: 3/A*, 3/B, 3/C, 3/D*, 3/E*, 3/F* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A fasorok és fásítások esetében legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fásszárúak visszaszorítása, középtávon – ahol releváns a fafajösszetétel miatt – a szerkezetátalakítás. Mivel ezen állományok részben a kijelöléskor is már idegenhonos állományként szerepeltek, így a javaslatok mindenképpen csak távlati fejlesztési lehetőségként jelenhetnek meg. A gyepre terjedő állományok esetén a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése kötelező előírása az iránymutató („Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos”).

A fás növényzet megtartása kiemelt fontossággal bír (függetlenül fafajösszetételétől), mivel az erdőfoltok számos ritka és telepesen fészkelő madárfaj – melyek az átfedő különleges madárvédelmi terület jelölő fajai is egyben – fészkelőhelyéül szolgálnak.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza. Az erdő művelési ágú területekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak (3.1.3.) az alábbiak:

- *„Erdőfelújításra csak őshonos fa- és cserjefajok használhatók. Az ültetési hálózat kialakítása során a természetes mintázatok kialakítására kell törekedni.*
- *Természetközeli élőhelyeken az erdőfelújítást az élőhely legkisebb bolygatásával kell megvalósítani.*
- *Erdőápolási és -védelmi munkák során kemikáliák nem használhatók fel.*
- *Az állományok letermelése egészségügyi vagy fafajcserét szolgáló okok kivételével csak a fokozatos felújulást elősegítő szálalóvágásos vagy felújító vágásos módszer alapján történhet.*
- *A letermelt területek tuskózása nem megengedhető.*
- *A fakitermelés munkaműveleteit úgy kell ütemezni, hogy azok a vegetációs időszakon kívülre essenek.*

További kötelező előírások a körzeti erdőtervekben jelennek meg.

- Javasolt előírások:

Mivel a kezelési egységgel lehatárolt területen a kezelési feladatok az erdőkhöz köthetők, így elsősorban erdős kezelési előírás-javaslatok kerültek megfogalmazásra:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E50	A vágásterületen történő égetés mellözése. [Magyarázat: az érintkező száraz gyepterületek kiemelten érzékenyek a leégésre].
E63	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. [Magyarázat: a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése alapján kötelező].
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

- e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységgel érintett vonalas objektumok részben fás növényzettel borítottak. Élőhelyfejlesztés az idegenhonos fafaj (pl. fehér akác, amerikai kőris, zöld juhar, keskenylevelű ezüstfa) dominanciájával jellemezhető erdőknél nevesíthető. Az erdőtervezett erdők, az idegenhonos fasorok és fásítások esetében legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fásszárúak visszaszorítása, középtávon a szerkezetátalakítás, ami már, mint élőhelyfejlesztés jelentkezik.

- f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

Összességében kis kiterjedésű, de természetvédelmi szempontból jelentős élőhelyfoltok kerültek lehatárolásra a kezelési egység vonatkozásában. A fás-cserjés élőhelyekhez köthető fajok és értékek megőrzése így a kezelési egység védelmén és fejlesztésén keresztül valósítható meg. A megfogalmazott élőhelyfejlesztési javaslatok az élőhelyfoltok természetességének javítását szolgálják (lásd szerkezetátalakítás). Másrészt ezek a jobbára idegenhonos fafajú fásítások az érintkező gyepek természetvédelmi állapotát veszélyeztetik, így terjedésük mindenképp megállítandó.

3.2.1.6.KE-6 kezelési egység: Telephelyek, utak

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységgel lehatárolt terület a három még működő tanyahely (állattartó telep) területét és a nagyobb – jobbára fátlan – dűlőutakat képezi. Mindhárom tanyahely kialakítása jóval a védetté nyilvánítás, illetve a Natura 2000 területté történő kijelölés előtt történt.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4), Tanyak, családi gazdaságok (U10), Út- és vasúthálózat (U11) / Natura 2000: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészletek: Jászivány: 030, 042, 028/6*, 031/1*, 031/2*, 041/12*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13d*, 041/15*, 045/6a*, Pély: 0237/4*, 0240*, 0251*, 0253*, 0254/g*, 0256/a*, 0257/1a*, 0259*, 0262/7a*, 0268/2*, 0268/6a*, 0278/14*, 0292/2*, Tarnaszentmiklós: 019/3* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az utak szilárd burkolattal való ellátása nem javasolt.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza. A már a védetté nyilvánítás előtt kialakított létesítményekre vonatkozóan az alábbi került megállapításra (2.2.3):

- *„A már meglévő létesítmények fenntartásával és fejlesztésével összefüggő tevékenységek az 1. pontban meghatározott célkitűzésekkel összhangban tovább folytathatók.”*

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok nem adhatók meg a kezelési egység vonatkozásában.

- e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységgel érintett területek vonatkozásában élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem adhatók meg.

- f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A tervezési területtel érintett tanyahelyek felújítása, modernizálását javasolt a nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetni. A tanyahelyeken található trágyaelhelyezési problémákat meg kell oldani és az általános hulladékkezelési előírásokat maradéktalanul be kell tartani, mivel a tanyahelyek közvetlenül érintkeznek gyepterületekkel, vizes élőhelyekkel.

- g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok általános irányelveket fogalmazznak meg, fő hangsúly a hulladékkezelési feladatok elvégzésére fókuszál.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Erdősült területek esetén az élőhelyek helyreállítása elsősorban az inváziós fajok visszaszorítására irányuló aktív tevékenységet jelenti (lásd KE-5). Gyepterületek helyreállítása/fejlesztése gyeptípusoktól függően, legeltetéssel, kaszálás, illetve cserjeirtással, inváziós fajok egyedeinek eltávolításával történhet (lásd KE-1, KE-2). A szántóterületek esetében a gyepesítés nevezhető meg élőhelyrekonstrukciós javaslatként (lásd KE-3).

A részletesebb élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a fenntartási terv munkarész 3.2.1. pontja alatt, az egyes kezelési egységek (KE) részletes leírásánál adtuk.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Speciális fajvédelmi intézkedések a jelölő státuszú, közösségi jelentőségű vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) védelme érdekében fogalmazhatók meg (érintett kezelési egységek: KE-1 és KE-4):

- Javasolt a terület időszakos vízü élőhelyeinek megőrzése, a terület hidrológiai viszonyait negatívan érintő beavatkozások megszüntetése.
- A mocsári növényzettől sűrűn benőtt mesterséges vizes élőhelyeken indokolt lehet a növényzet részleges visszaszorítása, illetve egyes – egyéb jelentős fajok szempontjából kevésbé értékes – mederrészek kimélyítése. Az árnyékoló hatású gyalogakác visszaszorítása, különösen a fajok szaporodóhelyeként szolgáló vizes élőhelyeken fontos.
- Javasolt a terület hidrológiai viszonyainak megőrzése, lehetőség szerint a víz további visszatartása a területen (természetvédelmi célú élőhely-létesítésekkel, helyreállításokkal). Egyes mesterséges élőhelyeinek részleges (más értékes fajok

jelenlétét figyelembe vevő) növényzetmentesítésével, kimélyítésével védelmi helyzete tovább javítható.

3.2.4. *Kutatás, monitorozás*

A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete alapján kiemelt természetvédelmi stratégiának tekinthető az „*alapállapot-felmérést szolgáló és monitoring rendszerű kutatások, valamint a természetvédelmi kezelési tevékenységet megalapozó vizsgálatok végzése*”.

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében (<http://www.termeszetvedelem.hu/nbmr>) a területen 5x5 km-es élőhelytérképezés zajlik (a mintaterület neve / kódja: „*Hevesvezekény, Rakottás*”; (O5x5_040)). A legutolsó térképezés éve 2018, a kvadrát a tervezési terület közel $\frac{1}{3}$ -át fedi le. A térképezést 10 évente szükséges megismételni a megadott protokoll alapján. A kvadrátban 1x1 km-es kvadrát is ki lett jelölve, ahol a közösségi jelentőségű, a tervezési területen jelölő státuszú kifestékű aszat (*Cirsium brachycephalum*) monitorozása is zajlik (3 éves ismétlésben). A szikes gyepek (NBmR VIII. projekt) trend-monitorozása keretében a hevesi Bika-Nyilas dűlőben az ürmös sziki gyep (*Artemisio-Festucetum pseudovinae*) társulás felvételezése zajlik, 3 éves ismétlésben (a legutóbbi felmérés éve: 2020).

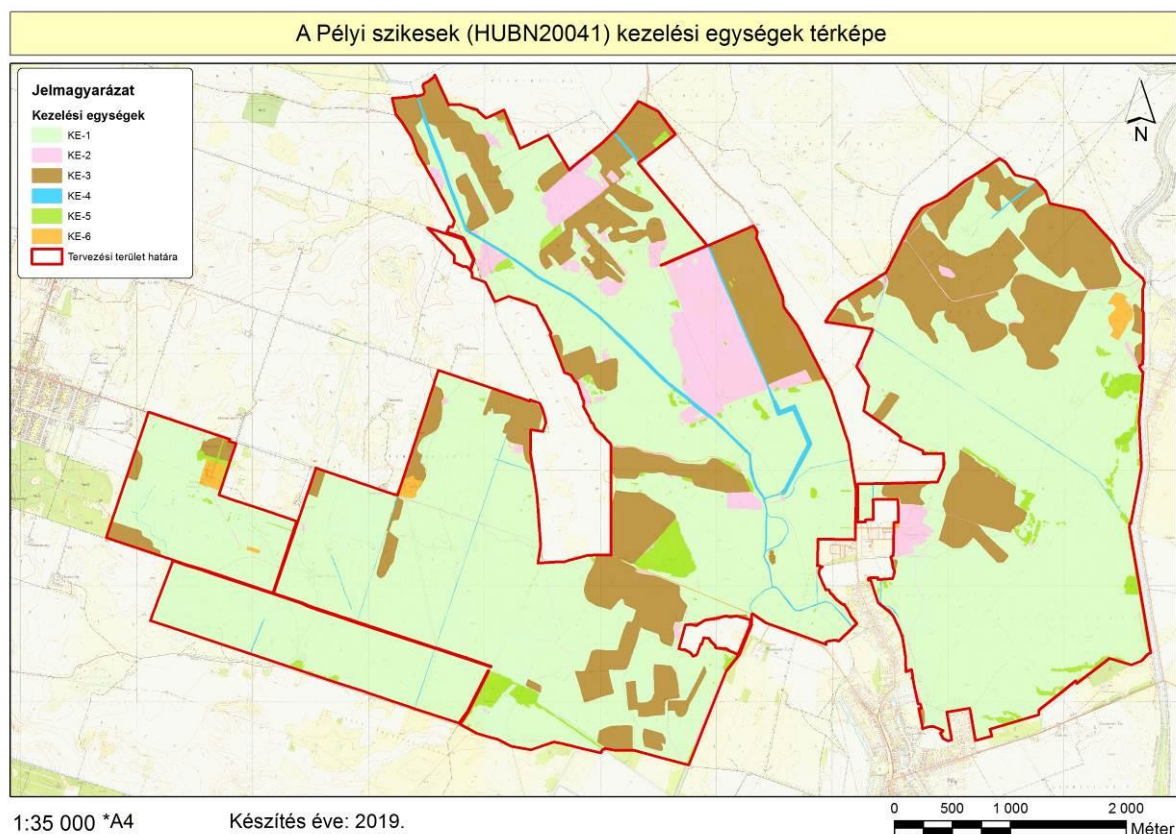
A terület országos védett státuszából adódóan, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság rendelkezésére álltak korábban is biotikai alapadatok, elsősorban az edényes flórára, a bogár- és lepkefaunára, valamint a gerinces faunára (elsősorban avifauna) vonatkozóan. A dél-hevesi területre készülő a kultúratérképezés a tervezési területet is érinti. Jelen tervezés során ezek kiegészültek, különös tekintettel a közösségi jelentőségű állat és növényfajok felmérésével, illetve az élőhelytérkép elkészítésével.

A jövőben az alábbi kutatási feladatok élveznek kiemelt prioritást:

- A Hevesi-sík Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT) területén a növényi kultúrák parcellaszintű felmérése és a tűzok egyedszám-változásának nyomon követése;
- Természetvédelmi kezelések hatásainak vizsgálata, monitorozása (kaszálás, legeltetés – kiemelten a kékvércse LIFE+ projektterületre);
- A ritka- és telepesen fészkelő madárfajok (RTM) évenkénti felmérése a tervezési terület vonatkozásában;
- Az élőhelytérkép ismételt elkészítése (10 évente javasolt);
- Kiegészítő adatgyűjtés közösségi jelentőségű és védett növény- és állatfajok elterjedéséről.

3.2.5. Mellékletek

A kezelési egységek lehatárolását mutató térkép:

A kezelési egységek összefoglaló táblázata (megj. a csillaggal (*) jelölt hrsz.-ok és erdőrészletek csak részben érintik a lehatárolt kezelési egységet):

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészletek
KE-1	Szikes puszták, löszgyepek és mocsarak	1935,35	Heves: 0984/48b*, 0984/55*, 0984/56*, 0986/10, 0986/11, 0986/12, 0986/13*, 0986/14, 0986/16, 0986/18, 0986/19*, 0986/3*, 0986/7*, 0986/8*, 0986/9, 0988/10b*, 0988/13b*, 0988/13f*, 0988/14*, 0988/8b*, 0988/9b*, Jászivány: 015/12b, 021/14b, 021/15b, 021/16b, 021/17b, 021/7d*, 028/13*, 028/15*, 028/2, 028/6*, 031/1*, 031/2*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13c*,	Pély: 15/A*, 20/A*, 20/B*, 20/D*, Tarnaszentmiklós: 3/A*, 3/D*, 3/E*, 3/F*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészletek
			041/13f*, 041/13j, 041/13k*, 041/15*, 041/6*, 043/6*, 044/1, 044/3*, 044/4*, 044/5*, 045/4, 045/6a*, 045/6c, 051/1a*, 051/1b, 051/2a*, 051/2b*, 051/4, Pély: 0238, 0229/1a*, 0229/1b*, 0229/2*, 0229/3*, 0230*, 0231/a*, 0231/b, 0232/2, 0233*, 0234/1*, 0234/2*, 0235*, 0236/a*, 0236/b*, 0236/c*, 0236/g*, 0236/h*, 0236/j*, 0236/k*, 0236/l*, 0236/m*, 0237/1*, 0237/10*, 0237/12*, 0237/13*, 0237/3*, 0237/4*, 0237/5*, 0237/7*, 0237/8*, 0239/1*, 0239/5*, 0240*, 0251*, 0252/1, 0253*, 0254/a*, 0254/b*, 0254/c, 0254/d*, 0254/f, 0254/g*, 0254/j*, 0255*, 0256/a*, 0256/b*, 0256/c*, 0257/1a*, 0257/1b*, 0257/1c*, 0257/2, 0259*, 0262/5a*, 0262/7a*, 0265/1*, 0265/3a*, 0265/3c, 0267/9*, 0268/1*, 0268/2*, 0268/4*, 0268/6a*, 0268/6b*, 0275*, 0276/7*, 0276/8*, 0277/3*, 0277/4a*, 0277/5*, 0277/6*, 0278/20*, 0278/21*, 0278/22*, 0278/25*, 0278/6*, 0278/7*, 0278/9*, 0279*, 0280/2a*, 0280/2b*, 0280/2c*, 0280/2d*, 0280/2f*, 0280/2h*, 0280/2j*, 0281/a*, 0281/b*, 0283/1a*, 0283/1b*, 0283/1c*, 0291/1*, 0291/2*, 0292/2*, 0294/5*, 0296/2*, 0297/1*, 0297/2*, 0298/3a*, 0298/3b, 0298/3c*, 0298/3d, 0298/4*, 0300*, 0301/2, 0301/3*, 0301/4*, 0301/5*, 0301/6*, 0301/7*, 0302*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0303/1*, 0303/3*, 0305/1*, 0305/2*, 0305/3*, Tarnaszentmiklós: 0148, 0147*, 0149/1*, 0149/2*, 019/14a*, 019/14b*, 019/14c*, 019/2, 019/3*, 019/5a*, 019/5b*, 019/6*, 019/7*, 019/8*, 019/9a*, 019/9b*, 021/2*, 021/4*, 027/a*, 027/b*, 027/c*, 028/1*, 028/10*, 028/11*, 028/12*, 028/2*, 028/4*, 028/5*, 028/6, 028/7*, 028/8*	
KE-2	Regenerálódó gyeppek (óparlagok)	144,24	Heves: 0984/48b*, 0984/48c*, 0984/55*, 0984/56*, 0986/13*, 0986/15, 0986/17, 0986/19*, 0986/7*, 0988/13b*, Jászivány: 028/14*, 028/15*, 028/6*, 031/1*, 031/2*, 031/2*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13c*, 041/13f*, 043/6*, 045/6a*, Pély: 0229/1a*, 0234/1*, 0236/a*, 0236/b*, 0236/j*, 0237/1*, 0237/13*, 0237/3*, 0237/4*, 0240*, 0251*, 0254/a*, 0254/b*, 0254/d*, 0254/g*, 0256/b*, 0257/1b*, 0257/1c*, 0262/5a*, 0262/5c*, 0262/7a*, 0266/2*, 0267/8, 0267/9*, 0268/2*, 0268/4*, 0268/6a*, 0268/6b*, 0275*, 0276/7*, 0276/8*, 0277/4a*, 0277/4b*, 0277/5*, 0278/20*, 0278/21*, 0278/22*, 0278/23, 0278/24, 0278/25*, 0278/6*, 0278/7*, 0278/8*, 0278/9*, 0279*, 0280/2a*, 0280/2c*, 0280/2d*, 0280/2f*, 0280/2g*, 0280/2h*, 0280/2j*, 0281/a*, 0283/1a*, 0283/1b*, 0283/2*,	Pély: 16/F*, 20/D*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészletek
			0291/1*, 0292/2*, 0296/2*, 0297/1*, 0297/2*, 0298/3a*, 0298/3c*, 0298/4*, 0301/4*, 0301/5*, 0301/7*, 0302*, 0305/2*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 019/3*, 019/5a*, 019/5b*, 019/6*, 019/9a*, 021/2*, 021/4*, 027/a*, 027/b*, 028/1*, 028/3*, 028/4*, 028/5*, 028/8*, 028/9*	
KE-3	Szántóterületek	567,27	Heves: 0984/46, 0984/47, 0984/48a, 0984/48b*, 0984/48c*, 0984/55*, 0984/56*, 0986/3*, 0987/1, 0988/10b*, 0988/10c, 0988/13a, 0988/13b*, 0988/13d, 0988/13f*, 0988/14*, 0988/8b*, 0988/9b*, Jászivány: 021/7d*, 028/13*, 028/14*, 028/6*, 031/2*, 041/10, 041/12*, 041/13a*, 041/13f*, 041/13k*, 041/9, 044/4*, 045/6a*, 045/6b, Pély: 0236/a*, 0236/b*, 0236/c*, 0236/d, 0236/f, 0236/g*, 0236/h*, 0236/j*, 0236/k*, 0236/l*, 0237/1*, 0237/10*, 0237/11, 0237/12*, 0237/3*, 0237/4*, 0237/5*, 0237/6, 0237/7*, 0237/8*, 0237/9, 0239/1*, 0239/5*, 0251*, 0253*, 0254/a*, 0254/b*, 0254/h, 0256/a*, 0256/b*, 0257/1a*, 0257/1b*, 0265/3a*, 0268/6a*, 0275*, 0277/4a*, 0277/4b*, 0277/5*, 0278/11, 0278/13*, 0278/14*, 0278/15, 0278/16, 0278/17, 0278/18, 0278/19, 0278/20*, 0278/25*, 0278/7*, 0278/8*, 0278/9*, 0280/2a*, 0280/2c*, 0280/2d*, 0280/2f*,	-

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0280/2g*, 0280/2h*, 0280/2j*, 0281/a*, 0281/b*, 0283/1a*, 0283/1b*, 0283/1c*, 0283/2*, 0291/1*, 0291/2*, 0292/2*, 0294/5*, 0296/2*, 0297/1*, 0297/2*, 0298/3a*, 0300*, 0301/3*, 0301/4*, 0301/5*, 0301/6*, 0302*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 0149/1*, 019/13, 019/3*, 019/5a*, 019/5b*, 019/6*, 019/7*, 019/8*, 019/9a*, 019/9b*, 027/a*, 027/b*, 027/c*, 028/1*, 028/10*, 028/11*, 028/12*, 028/2*, 028/3*, 028/4*, 028/5*, 028/7*, 028/8*, 028/9*	
KE-4	Csatornák, árkok	29,55	Heves: 0957/5, 0984/48b*, 0984/55*, 0984/56*, Jászivány: 028/15*, 031/1*, 031/2*, 041/13a*, 043/6*, 044/3*, 044/5*, 045/6a*, 051/1a*, 051/3, Pély: 0239/5*, 0240*, 0257/3, 0262/7a*, 0265/2, 0265/3a*, 0266/1, 0266/2*, 0268/5, 0276/7*, 0276/8*, 0277/3*, 0277/4a*, 0277/5*, 0277/6*, 0278/4, 0283/1a*, 0291/2*, 0292/2*, 0296/2*, 0297/2*, 0301/5*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 0149/2*, 019/14a*, 019/9a*, 027/a*, 028/11*, 028/7*	-
KE-5	Erdők, fásítások	69,55	Heves: 0984/55*, 0984/56*, 0986/13*, 0986/3*, 0986/7*, 0986/8*, 0988/13b*, 0988/13f*, Jászivány: 028/15*, 028/6*, 031/2*, 041/12*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13c*, 041/13d*, 041/13f*, 041/13g, 041/13h, 041/13k*, 041/3, 041/6*, 044/4*, 044/5*, 051/2a*, 051/2b*, Pély: 0229/1a*,	Pély: 15/A*, 15/B, 15/C, 15/D, 15/E, 16/C, 16/F*, 20/A*, 20/B*, 20/D*, 21/A, 21/B, 21/C, 21/I, Tarnaszentmiklós: 3/A*, 3/B, 3/C, 3/D*, 3/E*, 3/F*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0229/1b*, 0229/2*, 0229/3*, 0230*, 0231/a*, 0233*, 0234/1*, 0234/2*, 0235*, 0236/a*, 0236/m*, 0237/1*, 0237/4*, 0239/5*, 0240*, 0251*, 0254/b*, 0254/d*, 0254/g*, 0254/j*, 0255*, 0256/b*, 0256/c*, 0256/d, 0257/1b*, 0257/1c*, 0259*, 0262/5a*, 0262/5b, 0262/5c*, 0262/7a*, 0262/7b, 0265/1*, 0265/3a*, 0265/3b, 0267/10, 0267/9*, 0268/1*, 0268/4*, 0268/6a*, 0268/6b*, 0275*, 0276/7*, 0276/8*, 0277/4a*, 0277/5*, 0278/13*, 0278/14*, 0280/2a*, 0280/2b*, 0281/a*, 0283/1a*, 0292/2*, 0296/2*, 0297/1*, 0298/3c*, 0300*, 0301/3*, 0301/4*, 0301/5*, 0302*, 0303/1*, 0303/3*, 0305/1*, 0305/2*, 0305/3*, Tarnaszentmiklós: 0147*, 019/14a*, 019/14b*, 019/14c*, 019/3*, 027/c*	
KE-6	Telephelyek, utak	16,81	Jászivány: 030, 042, 028/6*, 031/1*, 031/2*, 041/12*, 041/13a*, 041/13b*, 041/13d*, 041/15*, 045/6a*, Pély: 0237/4*, 0240*, 0251*, 0253*, 0254/g*, 0256/a*, 0257/1a*, 0259*, 0262/7a*, 0268/2*, 0268/6a*, 0278/14*, 0292/2*, Tarnaszentmiklós: 019/3*	-

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, tehát a területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó. A tervezési terület néhány ingatlan kivételével átfed országos jelentőségű védett természeti területtel, a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzettel, így a 9/1993. (III. 9.) KTM rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési tervben megjelenő korlátozásokat is figyelembe kell venni.

A tervezési terület adottságait tekintve agrárterületnek tekinthető. A faszorok, facsoportok és mélyebb fekvésű területek (mocsarak, csatornák, árok) kivételével a parcellák támogathatók a MePAR rendszerben. Állami tulajdonban és nemzeti parki vagyonkezelésben található 2.154 hektár, melynek egy részén bérlők gazdálkodnak. A pélyi szikések területegységén (kékvercse After LIFE+ területen) az igazgatóság végez természetvédelmi kezelői munkát, szürkemarha gulya fenntartásával.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció

ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előíráscsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése:

- Alaptámogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza. A mezőgazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg

- Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés):

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve

az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Fontos, hogy a zöldítés támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet igényelni.

- Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG):

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával. Jelen vidékfejlesztési támogatási ciklusban az alábbi felhívások jelentek meg: VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016).

- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A Natura hálózat gyepterületeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP-4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

- Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

- Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken (VP4-13.2.1.-16)

A támogatás fő céljai a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakítása, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat erősítése. A támogatás hozzájárul a gyepterületek és takarmánytermő területek megőrzéséhez, jövedelem-kiegészítést biztosít a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken a mezőgazdasági tevékenységet fenntartó gazdálkodók részére. Közvetve ösztönzi a hátrányos természeti adottságokhoz alkalmazkodó, piaci jelentőséggel bíró és a különleges jellegű (gyakran veszélyeztetett állatfajokhoz tartozó) élőállatok tartását. A kompenzációs kifizetések az érintett területeken hozzájárulnak a gazdálkodási tevékenység fenntartásához, a gazdaságok életképességének, helyzetének javulásához. A támogatás hozzájárul a Víz Keretirányelv célkitűzéseinek megvalósulásához is.

- Nem termelő beruházások

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

A tervezési területen magánerdők nincsenek, így a speciálisan ennek a szektornak biztosított támogatások, illetve kompenzáció esetünkben nem vehető igénybe.

Bár a tervezési terület erdősültsége alacsony, számos erdőterületekre igénybevehető pályázati forrás is meghirdetésre került a támogatási ciklusban:

- VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása,
- VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése,
- VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése,
- VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése,
- VP5- 8.5.1-17Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és

3.3.1.2.Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg is elérhető támogatási programokkal a terület fenntartó kezelése elvileg megvalósítható (lásd Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező földhasznosítási előírások). Mivel távlati természetvédelmi célként fogalmazzuk meg a mozaikos élőhelyek fenntartását és fejlesztését (mely együtt járhat nem záródott erdő-gyep struktúrák kialakításával), ez mindenképp nevesítendő a jövőbeli agrár-erdészeti támogatási rendszerekben.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési terület vonatkozásában az alábbi, közelmúltban lezárult, valamint jelenleg futó pályázati projektek érdemelnek említést, melyek mindegyike a védett és Natura 2000-es területek élőhely és fajvédelmi célkitűzéseit szolgálja. (A lezárult projektek egy része fenntartási szakaszban van).

- *A Parlagi sas védelme Magyarországon (LIFE10 NAT/HU/000019)* - lezárult 2016-ban
A projekt célkitűzéseinek elérése érdekében a nemzeti park igazgatóság természetvédelmi őrszolgálat a tervezési területen is előforduló parlagi sas (*Aquila heliaca*) territóriumok fokozott ellenőrzését és a veszélyeztető tényezők, különös tekintettel a mérgező esetek feltárását végezte. A pályázat fenntartási szakaszában a természetvédelmi őrszolgálat munkatársai az elkészült protokollok alapján végzik a fészkelő állomány folyamatos monitorozását és – szükség esetén – ellátják a kármentesítő feladatokat. A pályázatban vállalt feladatok a projekt lezárulta után is folynak, a projektben elfogadott protokollokat követve.

- *A kék vércse védelme a Kárpát-medencében (LIFE11/NAT/HU/000926)* – lezárult 2018 tavaszán

A pályázat legfőbb eleme a faj számára kedvező élőhelykezelési gyakorlati módszerek-megvalósítása egy adott mintaterületen, de a projekt egyéb védelmi akciói, úgymint a mesterséges költőtelepek kialakítása, a meglévők kontrollja, valamint a fajjal kapcsolatos monitoring tevékenység révén a tervezési terület is közvetlenül érintett. A fenntartási szakaszban folyik a mesterséges költőtelepek (költőládák) karbantartása, felújítása, szükség

esetén bővítése, valamint a költőállomány folyamatos monitorozása és az őszi gyülekezés nyomon követése. A hamvajárasi törzsállomány 1-3 éves szürkemarha növendéke, valamint a kárpáti borzderes tehének, illetve borjaik a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásban lévő gyepterületeit legelik.

- *A szalakóta védelme a Kárpát-medencében* (LIFE13/NAT/HU/000081) — lezárult 2020. szeptember 30-án

A projekt célja a Kárpát-medence szalakóta (*Coracias garrulus*) populációjának megerősítése és hosszú távú fenntartható védelmének megalapozása. A tervezési terület a fatelepítési, fészkelőhely-felmérési, valamint odú-kihelyezési és monitoring jellegű akciók által érintett, melyek a pályázat fenntartási szakaszában is folytatódnak.

- *A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában* (LIFE/NAT/AT/000834) – folyamatban

A Hevesi-sík, ezen belül a tervezési terület vonatkozásában, mint fő projekttevékenység a fajt veszélyeztető predációs nyomás felmérése és az abból adódó problémák kezelése (pl. csapdázás) valósul meg.

- *Madarakra veszélyes 20 kV-os vezetékszakaszok madárbarát átalakítása a Hevesi Füves Puszták TK területén* (KEOP-7.3.1.2/09-2010-0047 és KEOP - 3.1.2/2F/09-11-2013-0015) – lezárult 2015-ben

A projekt célja a Hevesi-sík területén húzódó és a tervezési területet is érintő még burkolatlan közepesfeszültségű szabadvezeték-szakaszok madárvédelmi szempontból veszélyes vezetékének és oszlopelemeinek burkolása, átalakítása, cseréje, továbbá két különösen veszélyes szakasz földkábeles kiváltása. A tervezési terület vezetékszakaszain a fenntartási szakaszban folytatódnak a felmérések (a beavatkozással érintett vezetékszakaszok lejárása) valamint az áramszolgáltatóval történő egyeztetések (madárbarát technológiák bevezetésének a lehetőségeinek a megvizsgálása, folyamatos konzultációk).

A tervezési terület vonatkozásában speciális közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kezelésével kapcsolatos új természetvédelmi pályázat nem tervezett a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság gesztorságában.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési folyamat során a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság honlapján folyamatosan frissülő tematikus aloldalt alakítottunk ki, ahol a területekkel kapcsolatos alapinformációk mellett a (véleményezhető) egyeztetési tervdokumentációt is elérhetővé tettük pdf formátumban: <https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek>

2020-ban a COVID-19 járványhelyzet miatt lakossági / gazdafórumot nem tartottunk. A véleményezésre nyitva álló időszak: 2020.10.08 – 2020.10.30 között.

Eszköz típus	Alkalmazott dokumentáció	Mutatók	Időpont
Érintettek levélben	BNPI Iktatórendszer (ügyiratszám), feladást igazoló	Üisz: 29/1/2020. 44 db levél kiküldése	2020.10.01

Eszköz típus	Alkalmazott dokumentáció	Mutatók	Időpont
és/vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	szelvényről másolat, e-mail visszaigazololó tértivevény		
Önkormányzati közzététel	Igazolás az önkormányzat részéről	Üisz: 29/2/2020. (kiküldés) Üisz: 29/8/2020, 29/9/2020, 29/12/2020, 29/13/2020. (igazolás)	2020.10.01
Honlap	Elérhetősége, adatfeltöltés dátuma	https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek	2020.10.06

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
Gazdálkodók, területhasználók (mezőgazdaság)	Magántulajdonosok (13 tulajdonos) Gazdasági társaságok (3 szervezet)
Vadgazdálkodók	Érintett vadásztársaságok: <ul style="list-style-type: none"> • Forrás Vadásztársaság (Heves) • Pélyi Tiszatáj Vadásztársaság (Pély) • Jászapáti Vadásztársaság (Jászszentandrás)
Önkormányzatok	Érintett települések: <ul style="list-style-type: none"> • Heves Város Önkormányzata • Jászivány Község Önkormányzata • Pély Község Önkormányzata • Tarnaszentmiklós Község Önkormányzata
Hatóságok	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Heves Megyei Kormányhivatal Földhivatali Osztály (főosztályon keresztül) • Heves Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály (főosztályon keresztül) • Heves Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály • Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
	<ul style="list-style-type: none"> • Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Osztály • Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Földhivatali Osztály • Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
Civil szervezetek, köztisztviselők	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Heves Megyei Igazgatósága • Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága • OMVK Heves Megyei Területi Szervezete • OMVK Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Szervezete • Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 34 sz. Bükki Helyi Csoportja • Üröm Környezet- és Természetvédelmi Egyesület
Kezelők, egyéb szolgáltatók	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Magyar Közút Nonprofit Zrt. • TIGÁZ Tiszántúli Gázszolgáltató Zrt. • MOL Magyar Olaj- És Gázipari Nyrt. • ÉMÁSZ Hálózati Kft. • MAVIR Magyar Villamosenergia-Ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt.
Helyi lakosság	Az érintett települések lakosai

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Közép-Tisza- vidéki Vízügyi Igazgatóság (Szolnok) a KP-00487-010/2020. hiv. számú levelükben adtak szakmai véleményt, melyet a tervkészítő a 29/11/2020. ikt. számú levelében válaszolt meg. Észrevételeik alapján az alábbiak fejezetek kerültek pontosításra:

- A Natura 2000 fenntartási terv 1.7.6 fejezetében („*Vízgyűjtő-gazdálkodási terv*”) a részgyűjtő-gazdálkodási tervre vonatkozó észrevétel pontosításra került.
- A Natura 2000 fenntartási terv 3.2. „fejezet „3.2.1.4 KE-4 kezelési egység: Csatornák, árkok” pontjánál („*Élőhelyek kezelése*”) megadott – a mederanyag deponálására vonatkozó – V16 kódú javaslat törlését megtettük. A jelenlegi mederkezelési gyakorlat szerint a kikerülő mederanyag (iszap) a csatorna fenntartási sávjában kerül deponálás, mely közvetve az érintkező gyepterületek szempontjából is kedvezőbb (pl. nehéz gépek mozgása az érintkező gyepterületeken komoly problémákat okozna).
- A Natura 2000 terv megalapozó dokumentáció 1.3.3.4 fejezete („*Vízgazdálkodás*”) a megküldött adatok alapján kiegészítésre került (a vízgazdálkodásért felelős kezelők változtak).

- A Jászsági-főcsatorna komplex fejlesztésére vonatkozó észrevételük – a már hivatkozott útmutató alapján – a tervdokumentáció „Egyéb tervek” alpontja (1.7.7. fejezet) alá került beépítésre, a megküldött normaszöveg alapján, némileg lerövidítve.

A vízügyi kezelő a tervkészítők munkáját segítve a KP-00487-006/2020. ikt. számú levelében előzetesen adatot szolgáltatott, kiemelten a tervezési területet érintő csatornák üzemeltetőiről, az engedélyezett vízkivételekről, a fenntartási munkákról, a potenciális szennyező forrásokról, a vízgyűjtő gazdálkodási terv intézkedéseiről és a releváns jogszabályi kötelezettségekről (BNP ikt. sz. 2874/1/2019).

A Heves Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály 19.608/2020. ikt. számú véleményében megállapította, hogy „*a fenntartási tervben foglaltak földvédelmi érdekeket nem sértenek, ezért a tervdokumentáció elfogadását javaslom, ellenvetésem, kifogásom nincs*” (BNPI ikt. sz.: 29/3/2020.).

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály JN/59/03518-2/2020. ikt. számú levelében megállapította, hogy „*a Pélyi-szikesek HUBN20041 kódszámú, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre vonatkozó fenntartási tervet elfogadjuk, kiegészítő észrevételt, javaslatot nem teszünk.*” (BNPI ikt. sz. 29/4/2020.).

A Jász-Nagykun-Szolnok Földhivatali Főosztály 19156/2/2020. ikt. számú levelében szereplő észrevételek alapján a terv vonatkozásában az alábbi kiegészítéseket, pontosításokat végezte el a terv készítője (BNPI ikt. sz. 29/5/2020.):

- a megalapozó dokumentáció 1.3.3.7 fejezetében (Infrastruktúra) a földmérési jelekre vonatkozó információk pontosításra kerültek.
- a tervdokumentáció 3.2 fejezetének C. pontjánál (kezelési javaslatok – C) Kötelezően betartandó előírások) beépítésre került a főosztály javaslatára a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 5§ 1) bekezdése is.

A Jász-Nagykun-Szolnok Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Főosztály JN/56/01839-2/2020. ikt. számú levelében megállapította, hogy „*a „Pélyi-szikesek (HUBN20041)” tervezési terület Natura 2000 fenntartási tervének egyeztetési anyagával kapcsolatban nem kívánunk módosító javaslattal élni.*” (BNPI ikt. sz. 29/10/2020.).

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. Heves Megyei Igazgatósága (Eger) a HEV-2183/2/2020. ikt. számú levelében tájékoztatta a terv készítőjét, hogy „*társaságunk a megküldött, „Pélyi szikések (HUBN20041)” tervezési terület Natura 2000 fenntartási tervére észrevételt nem tesz.*” (BNPI ikt. sz. 29/6/2020.).

További hatóságoktól, területi kezelő szervektől észrevétel nem érkezett. A kifüggesztés során az érintett önkormányzatokhoz észrevétel nem érkezett, a kifüggesztési igazolások (záradékolások) megküldésre kerültek az önkormányzatok részéről.

4. Felhasznált irodalom

- Baráz Cs. (2014): Dél-Heves kistájai – különös tekintettel a vízrajzra. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 9-24.
- Borbáth P. (2014): A Hevesi-sík madárfaunájának jellemzése. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 131-160.
- Bölöni J., Molnár Zs., & Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határokozója (ÁMÉR 2011). MTA ÖBKI Vácrátót 439 pp.
- Diczházi I. (2014): A Hevesi-sík folyóvizeinek természetvédelmi célú állapotértékelése a halfauna összetétele alapján. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 117-130.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere, az első kiadást szerkesztette: Marosi S. és Somogyi S., Második, átdolgozott és bővített kiadás, Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet. ISBN 978-963-9545-29-8.
- Endes, M. & Harka, Á. (1987): A Heves-Borsodi-síkság gerincesfaunája. Tiszai Téka 2. Kiadja a Heves Megyei Múzeumok Igazgatósága, Eger, p. 31-36.
- Frank T. (2000): Természet – Erdő – Gazdálkodás. – Az MME Könyvtára: 16.
- Haraszty L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. - Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 pp.
- Harka Á. & Sallai Z. (2004): Magyarország halfaunája. Nimfea Természetvédelmi Egyesület, Szarvas. 269 pp.
- Király G., Molnár Zs., Bölöni J., Csiky J. & Vojtkó A. (szerk.): Magyarország földrajzi kistájainak növényzete. MTA ÖBKI. Vácrátót.
- Kozma P. (2014): Adatok a Hevesi-sík nagylepkefaunájának ismeretéhez (*Macrolepidoptera*). In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 97-116.
- Ködöböcz V. & Křivan V. (2014): A Hevesi-sík *Cicindellidae*- és *Carabidae*-faunája. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 69-96.
- Marosi S. & Somogyi S. (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere I-II. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest.
- Marosi S. & Szilárd J. (szerk.): Magyarország tájföldrajza 2. A tiszai Alföld. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Pelle B.né (szerk.:) (1980b): A Hevesi járás In: Végh J., Ördög F. & Papp L. (szerk.): Heves megye földrajzi nevei. III. Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 145. szám.
- Sallai Z. (2002): Adatok a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet halfaunájához, különös tekintettel a Hanyi-érre vonatkozóan. A Puszták. 17. pp. 49–58
- Schmotzer A. (2014): A Hevesi-sík flórákutatójának eredményei. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 25-68.
- Tóth L. (2005): Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítés 2. ütem természetvédelmi kezelési terve. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Eger, kézirat 110 pp.
- Földművelésügyi Minisztérium, Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság Természetmegőrzési Főosztály (szerk.) (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – Budapest, 40 pp.

Világháló helyek:

<http://www.termeszetvedelem.hu/>

<http://www.natura2000.hu/hu>

<http://bnpi.hu/naturaterv>

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal

<http://natura2000.eea.europa.eu>

https://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatóság/erdeszeti_szakteruletek/erdotervezes/korz_erd

<https://www.mepar.hu/mepar/>

<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>

<http://www.utadat.hu/>

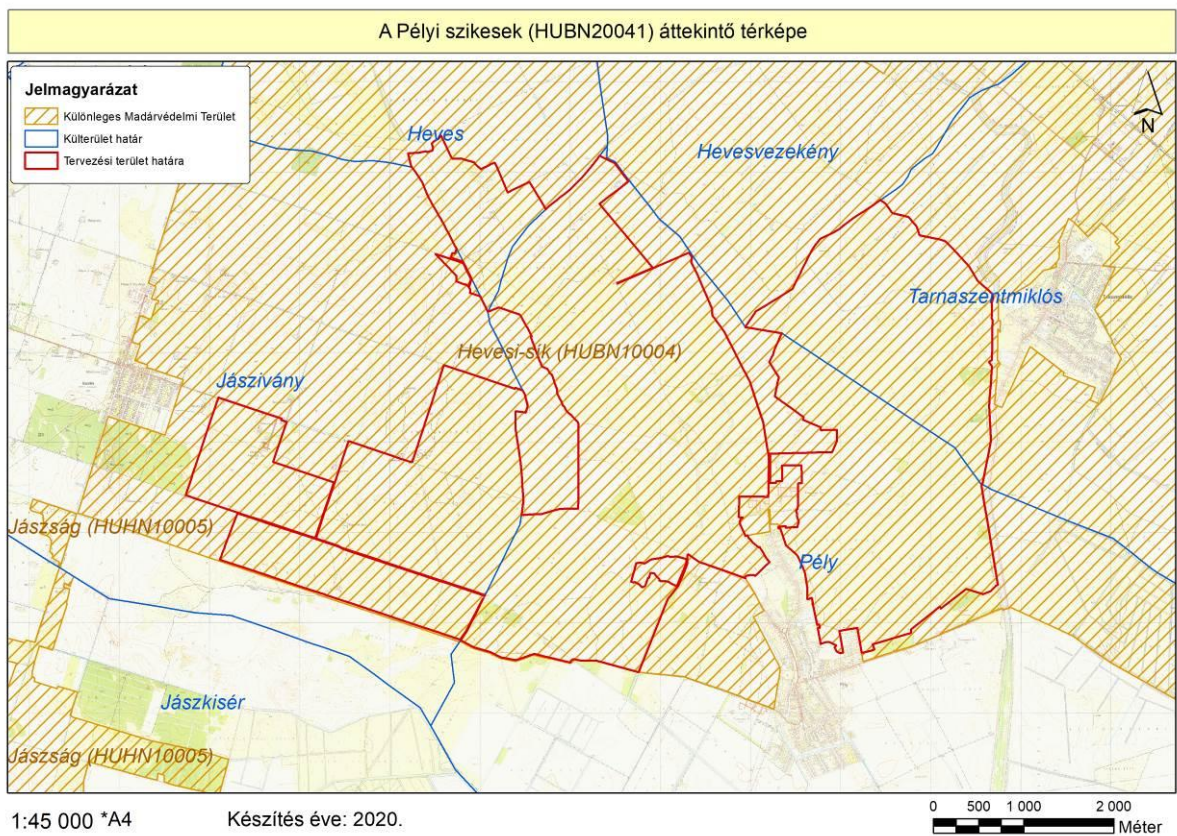
<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

<http://turistautak.hu/>

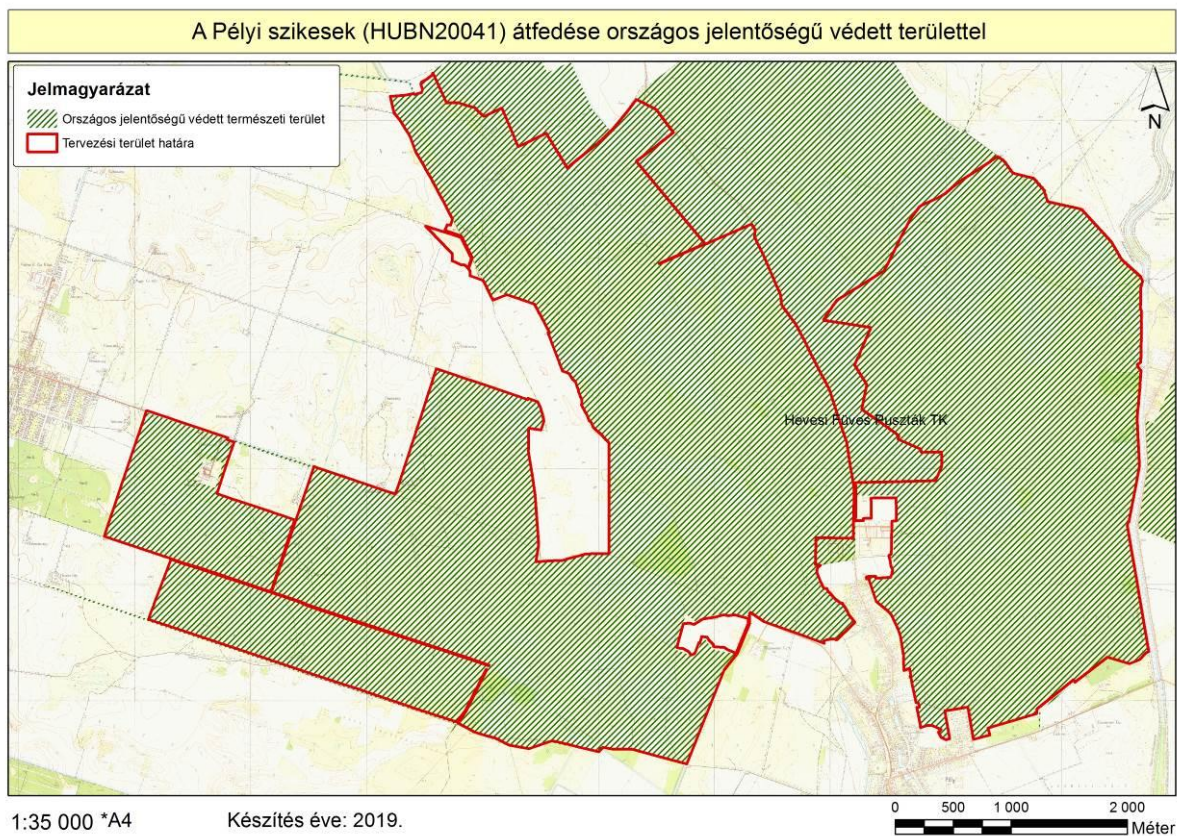
<http://www.novenyzetiterkep.hu>

5. Térképek

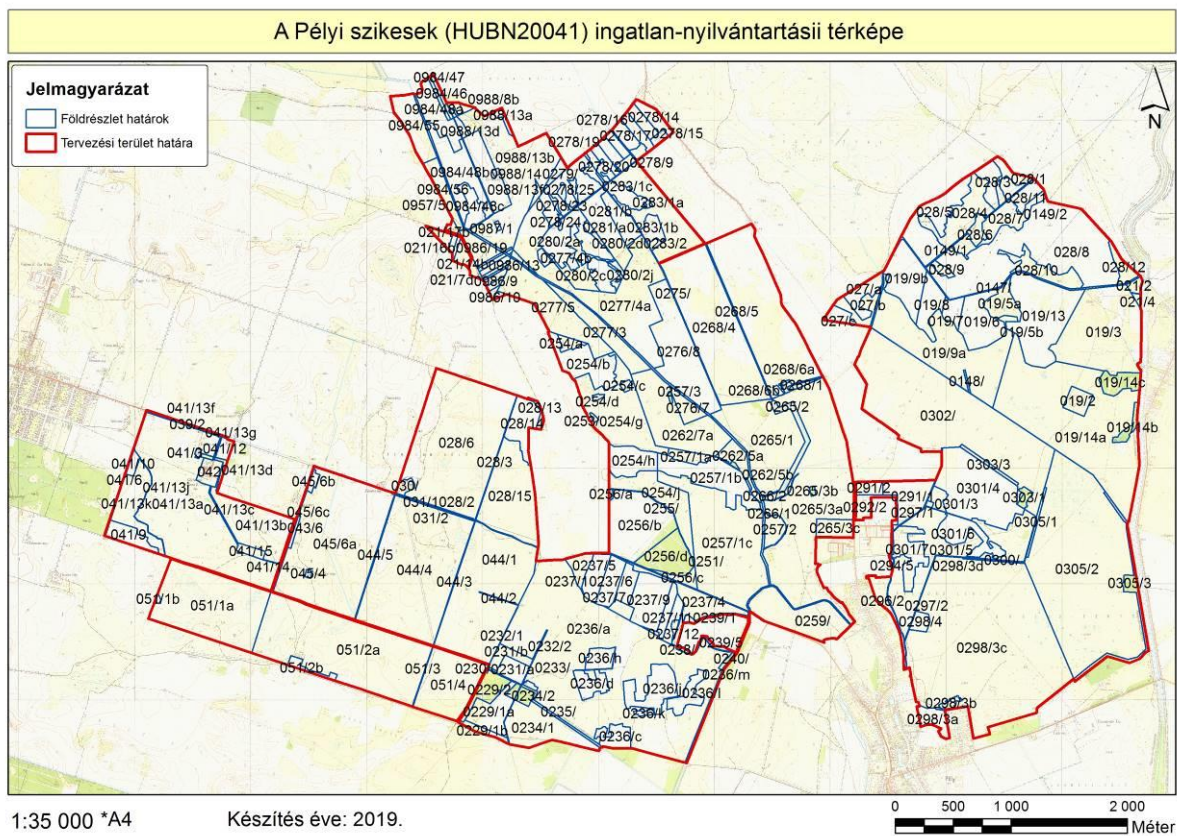
- 1) ábra: A tervezési terület áttekintő térképe
- 2) ábra: A tervezési terület átfedése országos védett területtel
- 3) ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe
- 4) ábra: A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe
- 5) ábra: A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő ingatlanok térképe
- 6) ábra: A tervezési terület erdészeti térképe
- 7) ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe
- 8) ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)
- 9) ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe

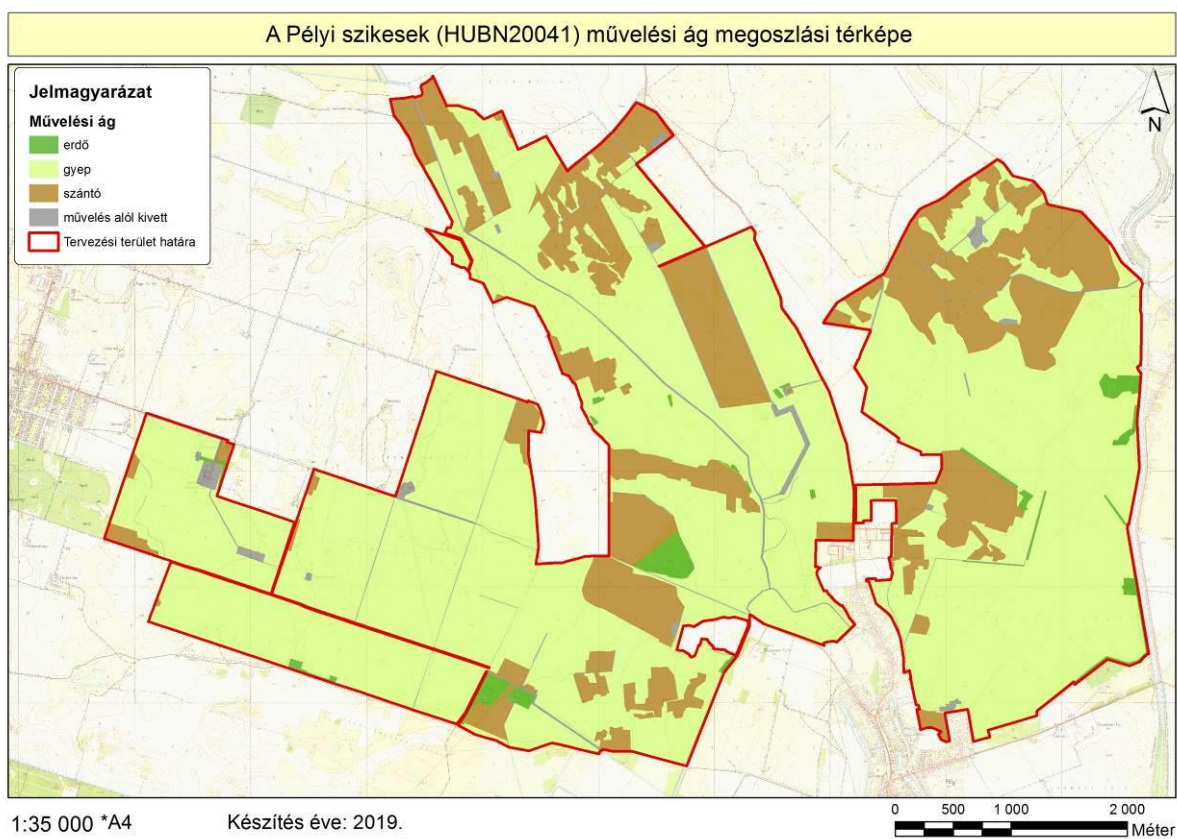
1. ábra: A tervezési terület áttekintő térképe

2. ábra: A tervezési terület átfedése országos jelentőségű védett természeti területtel

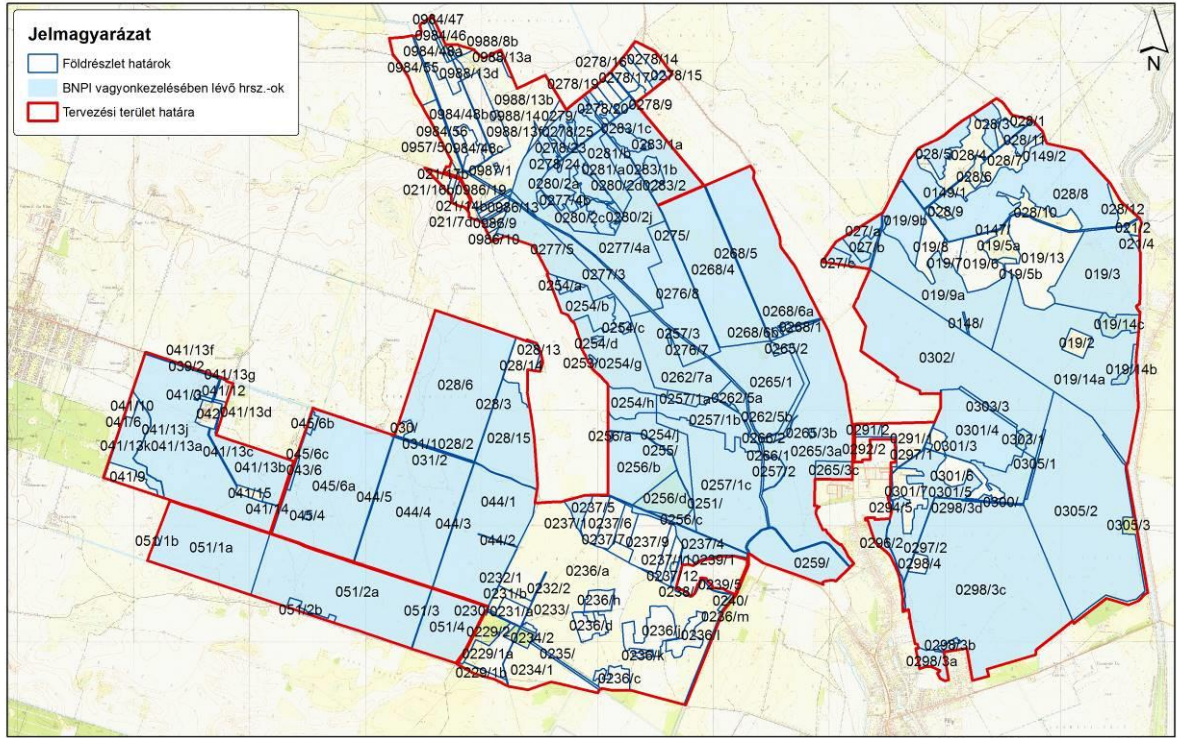

3. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe

4. ábra: A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe

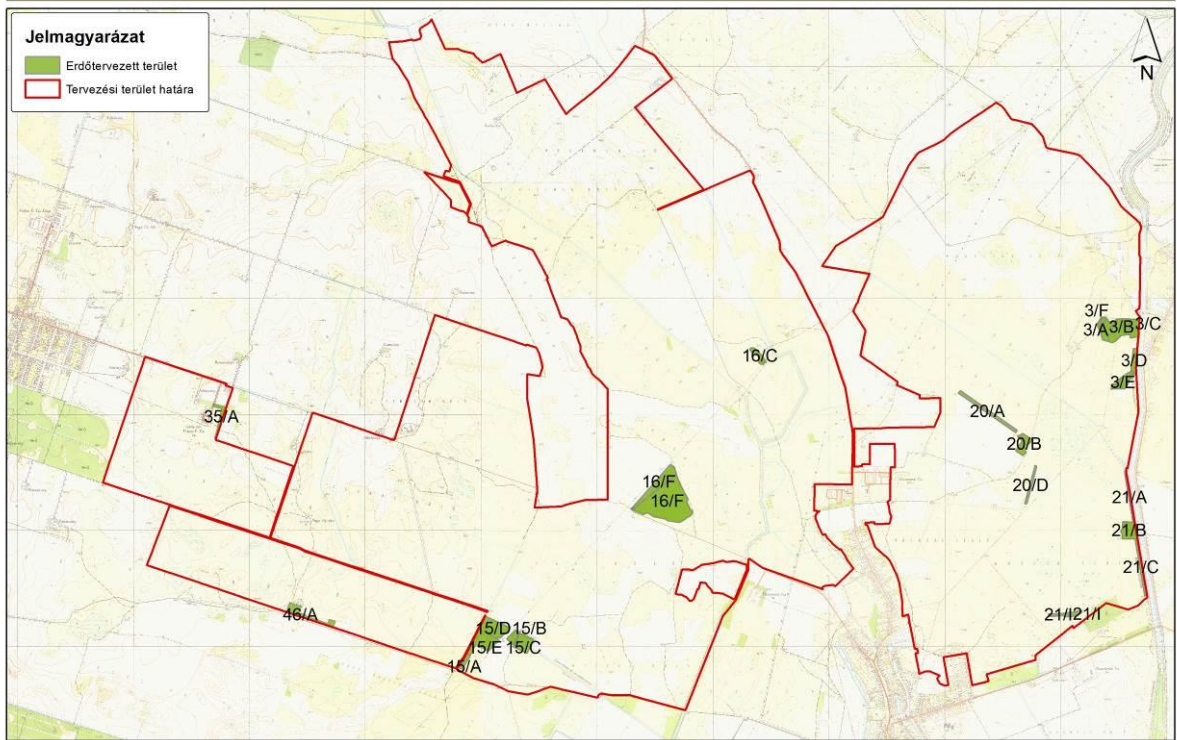
A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek a Pélyi szikések (HUBN20041) területén

1:35 000 *A4 Készítés éve: 2019. 0 500 1 000 2 000 Méter

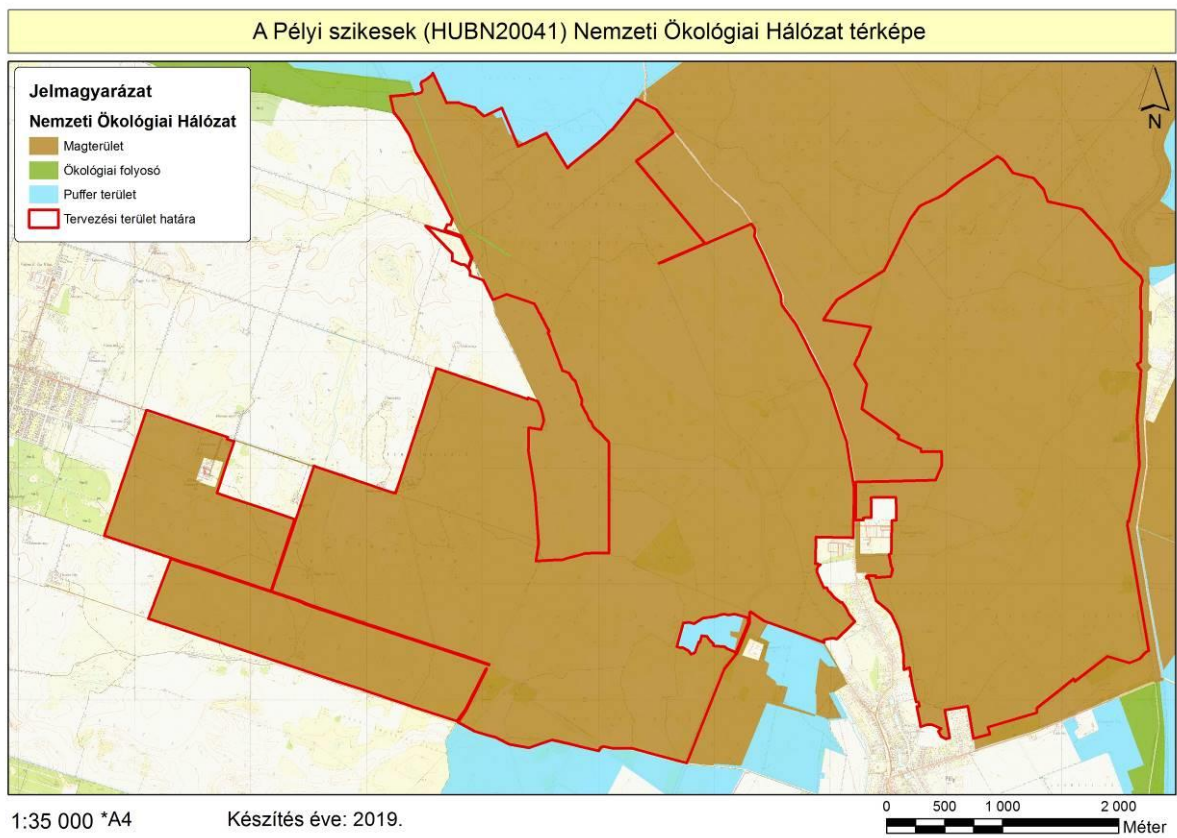
5. ábra: A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok térképe

A Pélyi szikések (HUBN20041) erdészeti térképe

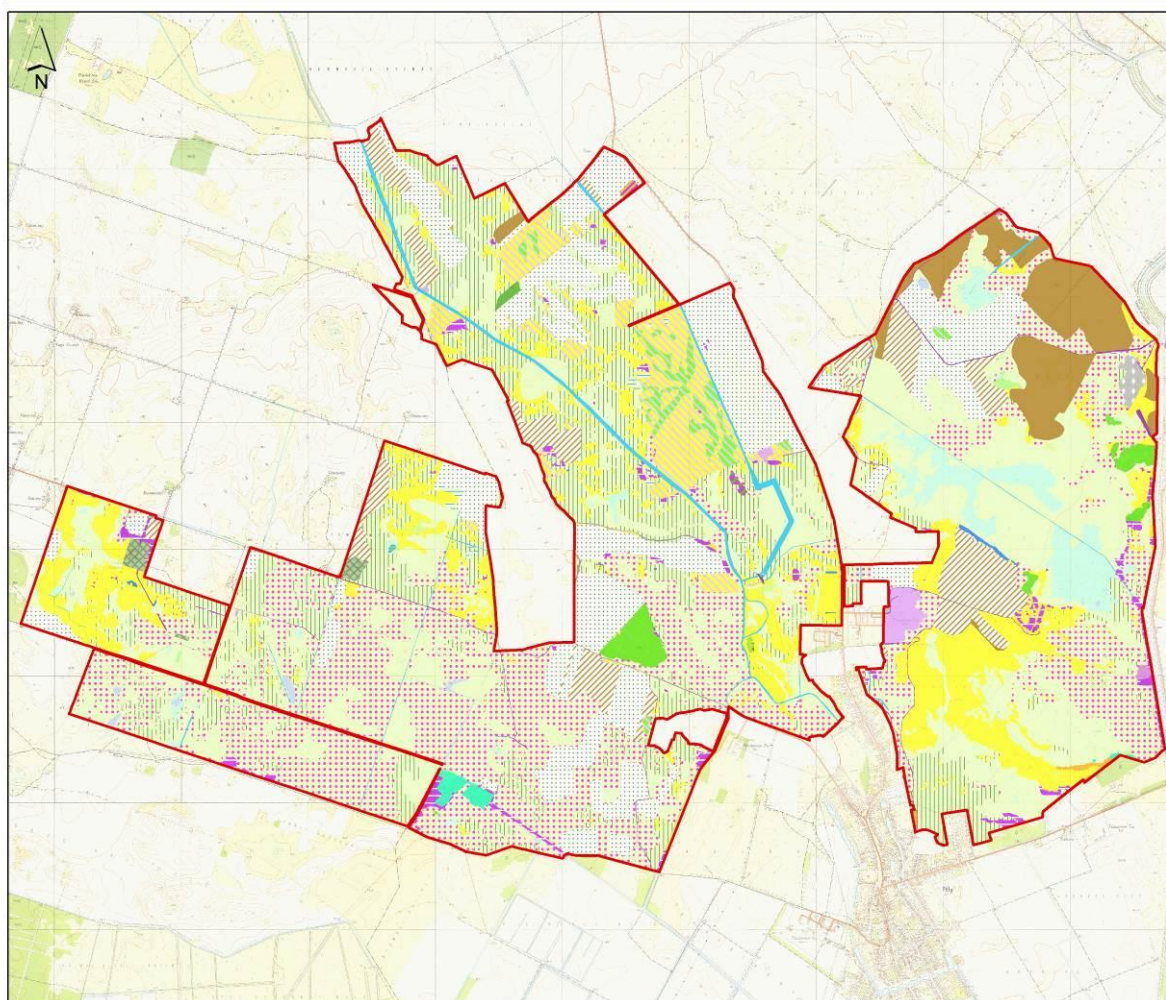
1:35 000 *A4 Készítés éve: 2019. 0 500 1 000 2 000 Méter

6. ábra: A tervezési terület erdészeti térképe

7. ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe

A Pélyi szikesek (HUBN20041) élőhelytérképe

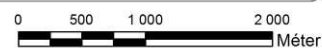
Jelmagyarázat

Á-NÉR 2011 alapján

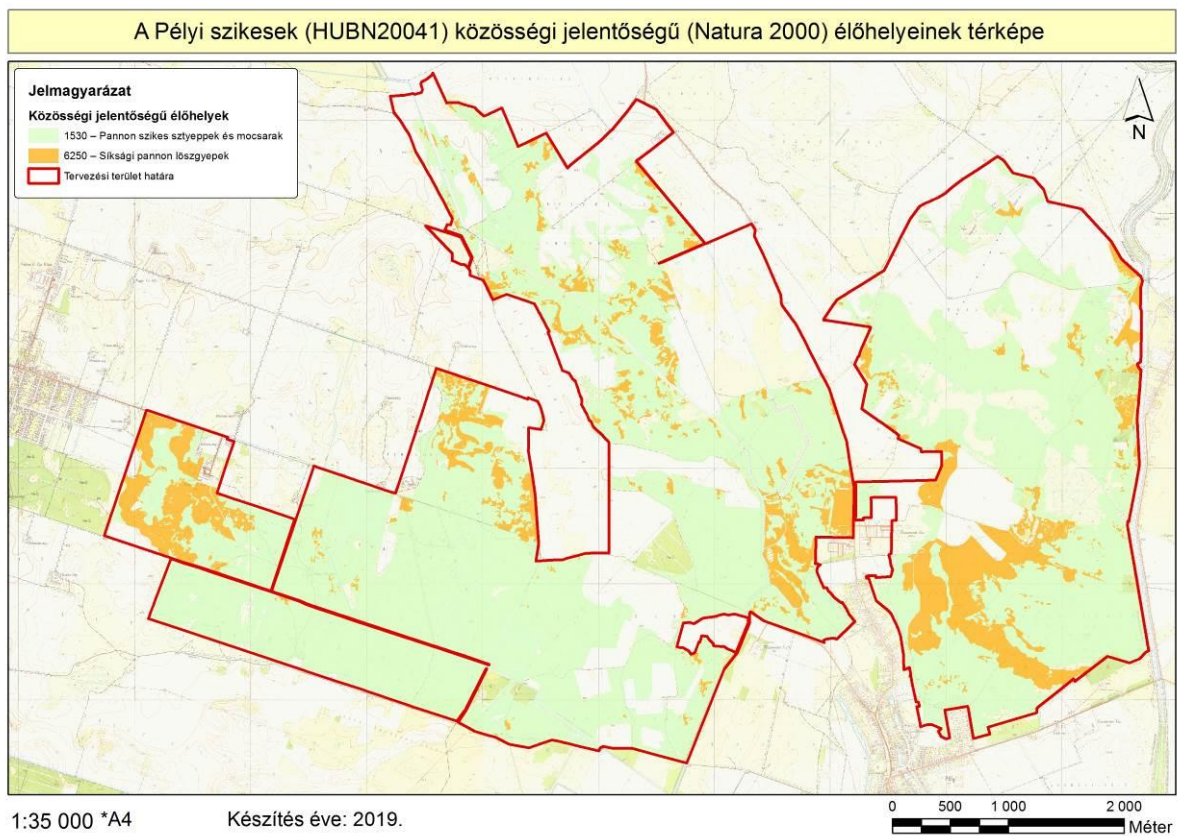
B1a – Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikakások	P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
B5 – Nem zsombékoló magassásrétek	P3 – Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fajajú fiatal erdősítés
B6 – Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vízi mocsarak	RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál	RB – Őshonos fajajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
F1a – Űrmősuszta	RC – Őshonos fajajú keményfás jellegtelen erdők
F1b – Cickóros puszták	RDb – Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
F2 – Szikes rétek	S1 – Ültetett akácok
F3 – Kocsordos-öszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek	S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai
F4 – Űde mézpzásitos szikfokok	S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
F5 – Padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete	T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák
H5a – Lőszgyepek, kötött talajú sztyeprétek	T2 – Élvelő, intenzív szántóföldi kultúrák
I1 – Nedves felszín természetes pionír növényzete	T6 – Extenzív szántók
OB – Jellegtelen Űde gyepek	T8 – Extenzív szőlők és gyümölcsösök
OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	T10 – Fiatal parlag és ugar
OF – Magaskórós ruderális gymnővényzet	U4 – Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók
OG – Taposott gymnővényzet és ruderális iszapnövényzet	U10 – Tanyák, családi gazdaságok
P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	U11 – Űt- és vasúthálózat
	Erdőtervezett terület
	Tervezési terület határa

1:32 000 *A3

Készítés éve: 2019.

8. ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)

9. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe

6. Fotódokumentáció

1) kép: Padkás szikések a tarnaszentmiklósi Ludas-dűlőben (KE-1)

2) kép: Zsiókás szikes mocsár, nyílt kubikkal a pélyi Nagy-fertőben (KE-1)

3) kép: A regenerálódó gyepek vezérnövénye a magyar zsálya (KE-2)

4) kép: Gyepvel érintkező lucernás Pélynél (KE-3)

5) kép: A Bútelki-csatorna medre, mocsári növényzettel (KE-4)

6) kép: Kocsányos tölgyes erdősáv a Ludas-fertőnél (Pély 20/A erdőrészlet; KE-5)

7. Jóváhagyó nyilatkozat

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBN20041 Pélyi szikések kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBN20041 Pélyi szikések Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. május „12.”